

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Tilinpäätös 2023

Rahoitus- ja talousjaosto 21.3.2024 § 9
Aluehallitus 26.3.2024

Sote ihmisen
kokoiseksi.

Sisällysluettelo

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	3
Hyvinvointialuejohtajan katsaus	3
Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
Luottamustoimielimet	5
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	6
Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa	9
Hyvinvointialueen henkilöstö.....	10
Ympäristöasiat.....	11
Muut ei-taloudelliset asiat.....	11
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	12
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	12
2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ..	13
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	18
Tilikauden tuloksen muodostuminen	18
Toiminnan rahoitus	20
Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
Kokonaistulot ja -menot	27
4. HYVINVOINTIALUEKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	28
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	28
Konsernin toiminnan ohjaus ja konsernivalvonta	28
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	29
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	29
Tilikauden tuloksen muodostuminen	30
Toiminnan rahoitus	31
Rahoitusasema ja sen muutokset.....	32
5. ALUEHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALouden TASAPAINOTTAMISESTA	34
6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	35
Käyttötalousosa.....	35
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuma.....	35

Oma palvelutuotanto	42
Pelastustoimi	60
Hankkeet.....	64
Tuloslaskelmaosa	65
Investointiosa.....	66
Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen.....	67
Rahoitusosa	68
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	69
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	70
Tuloslaskelma.....	70
Rahoituslaskelma	71
Tase	72
Konsernituloslaskelma.....	74
Konsernin rahoituslaskelma.....	75
Konsernitase	76
8. LIITETIEDOT	78
Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	78
Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	78
Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	78
Konsernitilinpäätös.....	78
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	79
Tasetta koskevat liitetiedot	82
Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot ...	87
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskeva liitetiedot	87
9. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	90

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Ensimmäinen toimintavuosi hyvinvointialueena Keski-Uudellamaalla sujui toiminnan näkökulmasta hyvin ollen samalla talouden näkökulmasta erittäin tiukka. Siirtymä hyvinvointialueeksi tapahtui sujuvasti, ja toiminnassa palvelujen järjestämisen ja tuotannon näkökulmasta ei tapahtunut ikäviä yllätyksiä lukuun ottamatta yleistä hintatason ja kustannusten nousua, joka näkyi myös hyvinvointialueen palvelujen ostoissa nopeasti. Hyvinvointialueelle siirryttiin n. 66 Me verran alijäämäisen budjetin kanssa, valtionrahoituksen ollessa lähtökohtaisesti riittämätön alueen tarpeisiin.

Kuluneen vuoden 2023 tilinpäätös on noin 66,6 Me alijäämäinen. Keskeinen syy alijäämään on nykyinen rahoitusmalli, joka ei riittävästi huomioi hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvan toiminnan todellisia nousseita kustannuksia. Suurimmat alkuperäisen talousarvion ylityksen syyt hyvinvointialueellamme olivat palvelujen ostojen ylitykset (mm. vuokratyövoima), ostopalvelujen suuret hinnan korotukset sekä erikoissairaanhoidon (HUS) ylittyminen ja siirtoviivepäivien hinnankorotukset. Alijäämää kasvatti vielä loppuvuodesta 2023 kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston julkaisema suositus, jonka mukaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tulee tehdä tilinpäätöksiensä yhteydessä varaus HUSin 111 Me:n alijäämästä. Keski-Uudenmaan osuus tästä oli 14,6 Me. Tulevina vuosina hyvinvointialueen toimintaa edelleen haastaa lakisääteisten velvoitteiden ja rahoituksen riittämättömyyden välinen epätasapaino ja hyvin tiukat ajat jatkuvat. Alimitoitettun rahoituksen lisäksi toimintaan tulee vaikuttamaan osaavan henkilöstön pula ja väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen kasvu.

Hyvinvointialue on kuitenkin varautunut taloudelliseen tilanteeseen toimintaa kehittämällä ja taloutta sopeuttamalla. Hyvinvointialueohjelma hyväksyttiin aluevaltuustossa loppusyksystä 2023 ja sen toimeenpanon suunnittelu aloitettiin välittömästi. Hyvinvointialueohjelma on alueen muutosohjelma, jonka alle nivoutuvat palvelujen verkostosuunnitelma, henkilöstöohjelma sekä talouden ja toiminnan kestävä kehittäminen ohjelma. Hyvinvointialueen toiminnan kehittäminen perustuu jatkuvaan parantamiseen ja tiedolla johtamiseen lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Tavoitteena on huolimatta taloudellisista realiteeteista turvata alueen asukkaiden vaikuttavat ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastuspalvelut. Hyvinvointialueohjelmaa toimeenpanee myös valmisteilla oleva tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jonka valmistelu aloitettiin loppuvuodesta 2023. Hyvinvointialueen lainanottovaltuusneuvottelut vuodelle 2024 olivat tuloksekkaat (myönteinen päätös 15.2.2024), mutta hyväksytyt päivitetty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma on vielä edellytys lainanottovaltuuden saannille.

Hyvinvointialueen johtaja Mikko Komulainen erosi virastaan johtajasopimuksen mukaisesti alkuvuodesta 2024. Tällä ei kuitenkaan ole tilikauden 2023 lopputulokseen vaikutuksia. Hyvinvointialueen uuden johtajan rekrytointi on tarkoitus aloittaa heti alkuvuodesta 2024.

Kristiina Kariniemi-Örmälä
vt. hyvinvointialuejohtaja

Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamustoimielimet

Aluevaltuusto

Puolue	Valtuutettujen lukumäärä
Kokoomus	18
SDP	16
Perussuomalaiset	10
Keskusta	10
Vasemmisto	4
Vihreät	4
Sitoutumattomat	3
Kristillisdemokraatit	2
Valta kuuluu kansalle	1
Liike Nyt	1

Aluevaltuuston puheenjohtajana toimi 25.5.2023 saakka Eemeli Peltonen (SDP) ja tämän jälkeen Irma Pahlman (SDP).

Aluevaltuusto kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja käsitteli 78 asiaa.

Aluehallitus

Puolue	Jäseniä
Kokoomus	5
SDP	4
Perussuomalaiset	2
Keskusta	2
Vasemmisto	1
Vihreät	1
Sitoutumattomat	1
Kristillisdemokraatit	1

Aluehallituksen puheenjohtajana toimii Helinä Perttu (KOK). Aluehallitus kokoontui vuoden aikana 31 kertaa ja käsitteli 344 asiaa.

Tilivelvolliset

Hyvinvointialueen tilivelvollisia ovat aluehallituksen, lautakuntien ja jaostojen jäsenet sekä johtavat viranhaltijat: hyvinvointialueen johtaja, palvelujohtajat sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuuden johtajat.

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2023–2026

Suomen talouden tilanne oli alkuvuonna 2023 ennakoarviota heikompi ja kolmannella neljänneksellä tuotanto väheni selvästi. Myös loppuvuoden taloustilanne oli edelleen heikko ja Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui 0,5 % vuonna 2023. Heikoin tilanne oli rakentamisessa, mutta myös palveluiden hyvä kasvu on pysähtynyt.

Talouden odotetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Yksityinen kulutus kääntyykin vaimeaan kasvuun vuonna 2024 ja kasvu vahvistuu vuonna 2025. Korkojen lasku tukee myös investointeja, joita tukee myös energiasiirtymä ja puolustusinvestoinnit. Vuonna 2024 BKT kasvaa 0,7 % ja kasvu vahvistuu 2,0 %:iin vuonna 2025 ja 1,6 %:iin vuonna 2026.

Maailmantalouden tila

Maailmantalouden kasvua on hidastanut inflaatio ja korkojen nousu sekä geopoliittiset jännitteet. Inflaation nopea hidastuminen ja hyvä työllisyystilanne tukevat kuitenkin

kasvunäkymiä jatkossa. Korkojen odotetaan myös laskevan aiempia odotuksia nopeammin. Tunnelmat rahoitusmarkkinoilla ovatkin olleet viime aikoina melko optimistiset. Maailmantalouden kasvu on 2,7 % vuonna 2024 ja 3,0 % vuonna 2025.

Maailmankauppa supistui vuonna 2023 maailmantalouden kasvusta huolimatta. Taustalla ovat sekä geopoliittiset jännitteet että varastojen täyttyminen. Jatkossa maailmankaupan odotetaan kuitenkin toipuvan ja antavan vetoapua myös Suomen viennille. Vuonna 2023 vienti Suomesta laski, mutta selvästi vähemmän kuin tuonti, joten nettoviennillä olikin selvästi positiivinen vaikutus talouteen vuonna 2023. Vuonna 2024 viennin odotetaan kasvavan. Suomen kustannuskilpailukyky on kunnossa ja vienti kasvaa, kunhan maailmankauppa toipuu.

Julkisyhteisöt

Julkisyhteisöjen alijäämä oli 2,5 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Alijäämä heikkenee 3,5 %:iin vuonna 2024 heikon talous- ja työllisyyskasvun sekä hitaan verotulojen kasvun vetämänä. Julkisyhteisöjen alijäämä kohenee jatkovuosina noin 3,0 %:iin suhteessa BKT:hen, kun hallituksen sopeutustoimet alkavat purra, ja kun talous ja työllisyys alkavat kasvaa ennustejakson lopulla. Kaikesta tästä huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä on syvä.

Hyvinvointialueet suunnittelevat sopeutustoimia, joita on ennusteessa huomioitu vuodelle 2024 n. 0,3 mrd. euron edestä. Siitä huolimatta vuoden 2024 alijäämän ennustetaan pysyvän vuoden 2023 tasolla eli noin 0,5 %:ssa suhteessa BKT:hen. Alijäämä ei myöskään ole korjaantumassa ennustejakson aikana.

(Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, talvi 2023, 19.12.2023).

Keskeiset ennusteluvut

Taulukko 2. Muut keskeiset ennusteluvut

	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	251	269	282	289	301	313
Palvelut, määrän muutos, %	4,3	3,2	0,9	0,7	1,5	0,9
Koko teollisuus, määrän muutos, %	2,0	-1,3	0,2	1,8	2,8	1,9
Työn tuottavuus, muutos, %	1,4	0,0	0,0	1,7	1,3	0,7
Työlliset, muutos, %	2,4	2,5	0,1	-0,2	0,8	0,9
Työllisyysaste (15–64-vuotiaat), %	72,3	73,8	73,6	73,5	74,1	74,8
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	76,6	78,1	77,9	77,9	78,7	79,5
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,2	7,5	7,1	6,6
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	2,2	7,1	6,3	2,0	1,4	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,4	2,4	4,2	3,5	3,3	3,1
Vaihtotase, mrd. euroa	1,0	-6,8	-2,2	-2,3	-2,7	-2,8
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	0,4	-2,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,5	0,3	3,4	3,4	2,4	2,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,1	3,1
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	55,7	53,3	54,5	54,9	54,7	53,9
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	43,1	42,9	41,5	40,5	40,5	40,3
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-2,8	-0,8	-2,5	-3,5	-3,4	-3,0
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-3,3	-1,6	-3,2	-3,7	-4,2	-3,8
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	72,5	73,3	75,5	79,1	81,4	83,3
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	51,3	52,7	55,4	58,5	60,6	62,2

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus, talvi 2023, 19.12.2023

Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Hyvinvointialueen sote-palvelutuotanto käynnistyi vuoden 2023 alussa. Vuodenvaihteen siirtyä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymästä, Eteva-kuntayhtymästä, Ridasjärven päihdehuollon kuntayhtymästä sekä alueen kunnista hyvinvointialueelle sujui verrattain hyvin ja palvelutuotanto jatkui ilman suuria häiriöitä.

Aluevaltuusto hyväksyi vuoden 2023 talousarvion kokouksessaan 8.12.2022 § 85. Vuoden aikana talousarviota muutettiin kerran, 9.11.2023 § 57. Vuoden 2023 talousarvion valmistelua hankaloitti useaan kertaan muuttuneet valtion rahoituslaskelmat ja valtionrahoitus onkin hyvinvointialueelle siirtyneen toiminnan todellisia kustannuksia pienempi. Hyvinvointialueudistuksen tavoite siitä, että valtionrahoitus vastaisi hyvinvointialueelle siirtyneen toiminnan kustannuksia ei ole toteutunut.

Vuoden 2023 alkuperäisen talousarvion mukaan alijäämä oli n. 65,7 Me. Vuoden 2023 tilinpäätösennusteen ja valtion muuttuneiden rahoituslaskelmien mukaan valmistellun talousarviomuutoksen mukainen alijäämä oli n. 59,0 Me. Vuoden 2023 toteutunut alijäämä oli n. 66,6 Me. Kirjanpitolautakunta antoi 20.12.2023 lausunnon HUS-yhtymän alijäämän kirjaamisesta Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kirjanpitoon. Lausunnon mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus HUS-yhtymän alijäämästä. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus HUS-yhtymän alijäämästä oli n. 14,6 Me. Tätä ei ollut huomioitu hyvinvointialueen marraskuun talousarviomuutoksessa, minkä vuoksi tilinpäätöksen mukainen alijäämä toteutui muutettua talousarviota suurempana. Aluevaltuusto myönsi 7.3.2024 § 11 vuoden 2023 muutetun talousarvion ylitysoikeuden.

Vuoden 2023 aikana aluehallitus päätti käynnistää hyvinvointialueohjelman laatimisen ja ohjelma hyväksyttiin aluevaltuustossa 21.9.2023 § 37. Hyvinvointialueohjelman tavoitteena on turvata asukkaiden tarpeita vastaavat, kustannustehokkaat ja vaikuttavat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Ohjelmalla pyritään myös yhtenäistämään hyvinvointialueen toimintaa yli palvelualueiden ulottuvien, sujuvien palveluketjujen muodossa. Ohjelman pääteemat ovat kysyntään, virtaukseen, tuotantorakenteeseen sekä työilmapiiriin ja -olosuhteisiin vaikuttaminen.

Kuntayhtymässä aloitettu palkkojen yhteensovittaminen saatettiin loppuun eli palkat harmonisoitiin nk. piikkipalkkoihin vuonna 2023. Ratkaisun taustalla oli järjestöjen eriävä mielipide palkkojen harmonisoinnista ja sen aikataulusta. Neuvottelut käytiin kattojärjestötasolla ja ratkaisu saatiin elokuun lopussa. Keusoten henkilöstölle maksettiin palkkojen yhdenmukaistamisen myötä kertakorvaus viideltä ensimmäiseltä kuukaudelta sekä takautuva tehtäväkohtaisen palkan tarkistaminen nk. kärkipalkkaan 1.6.2023 alkaen.

Kuntayhtymän aikaisen palkkaharmonisaation kokonaiskustannus oli yhteensä noin 17,5 Me, josta vuoden 2023 palkkojen yhteensovittamisen osuus oli 9 569 356 euroa.

Neljännes (2,4 Me) palkkojen yhteensovittamisen kustannuksista katettiin erilaisilla virkaehtosopimukseen liittyvillä järjestelyerillä, loppurahoitus oli nk. työnantajan omaa rahaa.

Strategiset painopisteet ja tavoitteet 2023-2025

Vuoden 2024 talousarvio hyväksyttiin joulukuussa. Talousarvio on 32,6 Me alijäämäinen. Talousarvioon on sisällytetty erilaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä n. 6 Me.

Hyvinvointialueen henkilöstö

Hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden lopussa henkilöstömäärä oli 4 293 henkilöä, joista vakituisessa palvelussuhteessa oli 82 %. Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus oli 13 %. Suurin vaihtuvuus, sisältäen sisäiset siirtymät, oli sosiaalityöntekijöillä (29 %), suuhygienisteillä (26 %) ja lääkäreillä (23 %).

Sote-henkilöstön saatavuus on heikentynyt Suomessa. Tämä näkyi myös Keusotessa usean eri ammattiryhmän erityisesti lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja sairaanhoitajien kohdalla. Henkilöstön saatavuutta lisättiin erilaisilla sitouttamis- ja palkkiomalleilla, kansainvälisellä rekrytoinnilla sekä uusia hakukanoja ja keinoja hyödyntämällä. Henkilöstöetujen osalta otimme käyttöön auton käyttöedun ja polkupyöräedun. Oppilaitosyhteistyötä kehitettiin yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa viestinnän, työharjoittelujen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan (TKI) osalta. Lisäksi osallistuimme

vuoden aikana kymmeniin eri rekrytointitapahtumiin ympäri Suomea tehden Keusotea tutuksi. Palkkojen harmonisointi vaikutti henkilöstön saatavuuteen myönteisesti.

Vuonna 2023 palkkakustannukset olivat noin 192 Me ja työvoimakustannukset kokonaisuudessaan olivat noin 267,6 Me. Henkilöstökulut muodostuvat tehdyn työajan palkoista, sosiaaliturvamenoista sekä muista henkilöstöhankintaan liittyvistä kustannuksista.

Vuonna 2023 työhyvinvointia kehitettiin yhteistyössä organisaation eri tasoilla. Henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli 5,1. Hyvinvointialueen työsuojelutoiminnan rakenteet luotiin vuoden alusta ja yhteistoimintaa toteutettiin hyvässä yhteistyössä palvelualueiden ja henkilöstön edustajien kanssa. Keusoten Syke eli työelämän laatuindeksi oli 55 % toukokuussa ja 60 % lokakuussa 2023. Indeksillä ennustetaan perinteisiä henkilöstökyselyitä paremmin tulevaisuuden henkilöstöriskejä ja tuottaa tietoa työelämän laadun heikkenemiseen liittyvistä taloudellisista riskeistä.

Vuonna 2023 henkilöstö osallistui koulutuksiin keskimäärin 2,3 koulutuspäivää/työntekijä. Täydennyskoulutuksia toteutettiin sekä sisäisinä että ulkoisina koulutuksina sekä erilaisia verkkokoulutuspalveluja hyödyntäen.

Henkilöstötilinpäätöksessä on kuvattu hyvinvointialueen ensimmäistä toimintavuotta henkilöstön näkökulmasta.

Ympäristöasiat

Hyvinvointialueella on laadittu vuoden 2023 aikana vastuullisuusohjelma, jonka käsittely on aluevaltuustossa keväällä 2024. Ohjelman mukaan kestävä kehitys ja vastuullisen toiminnan toimenpiteitä toteutetaan, seurataan ja mitataan teemakohtaisten suunnitelmien mukaisesti. Osana vastuullisuusohjelman toimeenpanoa on tarkoitus ottaa käyttöön EKO-sote-hankkeen ehdottamat ympäristöön liittyvät vähimmäisindikaattorit asteittain alkaen 2024.

Muut ei-taloudelliset asiat

Hyvinvointialueen toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 tilinpäätös on n. 66,6 Me alijäämäinen. Vuodelle 2024 hyväksytty talousarvio on n. 32,5 Me alijäämäinen. Vuoden 2026 loppuun mennessä katettavaa alijäämää syntyy näiltä vuosilta yhteensä lähes 100 Me. Joulukuussa 2023 hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan vuonna 2025 kertyy ylijäämää n. 32,8 Me ja vuonna 2026 n. 59,1 Me. Koska vuoden 2023 tilinpäätös toteutui muutettua talousarviota heikompana, ei taloussuunnitelma ole tasapainossa.

Hyvinvointialueelle ei myönnetty lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Aluehallitus päätti 31.10.2023 § 274 hakea korotusta lainanottovaltuuteen. Lainanottovaltuusneuvotteluja käytiin ministeriöiden kanssa ja valtioneuvosto päätti 15.2.2024, että vuoden 2024 lainanottovaltuus on 34,6 Me. Lainanottovaltuuden saamisen ehdoksi asetettiin, että hyvinvointialueen on laadittava ja toimitettava valtiovarainministeriölle 15.4.2024 mennessä päivitetty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä ja turvaa lakisääteiset palvelut. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman valmistelu on käynnissä ja se on etenemässä aluevaltuuston päätettäväksi 4.4.2024.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma sisältää mittavasti toimenpiteitä, joiden toimeenpanolla hyvinvointialueen talous saadaan tasapainoon vuoden 2026 loppuun mennessä ja vuosien 2023–2024 alijäämä katettua.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävimmät riskit liittyvät valtionrahoitukseen ja sen riittävyyteen välttämättömien sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämiseen.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, josta aluevaltuusto päättää huhtikuussa 2024, sisältää toimenpiteitä, joilla hyvinvointialueen menot saadaan sopeutettua vastaamaan valtionrahoitusta. Mikäli ohjelmassa esitetyt toimenpiteet eivät toteudu eikä kustannuksia saada vastaamaan valtionrahoitusta, on riskinä, että syntyneitä alijäämiä ei saada katettua lain edellyttämässä aikataulussa.

Henkilöstön saatavuus on jonkin verran parantunut, mutta siihen liittyy edelleen riskejä. Toisaalta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan sisältyy myös henkilötyövuosien vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä, mikä väistämättä lisää työntekijöiden työkuormaa.

HUSin on välttämätöntä onnistua oman taloutensa tasapainottamisessa, jotta Uudenmaan hyvinvointialueet voivat purkaa vuodelta 2023 kirjatun pakollisen varauksen ja vaikuttaa tällä oman taloutensa tasapainottamiseen. Mikäli HUS tekee alijäämää myös tulevina

vuosina, tulee Uudenmaan hyvinvointialueiden saada oman palvelutuotantonsa kustannuksia alemmas alijäämän kattamiseksi. Tämä rapauttaa peruspalvelut erikoissairaanhoidon kustannuksella.

Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteisenä omistajaohjauksellisena Husia sitovana talousarviotavoitteena on varmistaa, että kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2025 loppuun.

2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus ja järjestäminen

Hyvinvointialueella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ovat erityisen tärkeitä. Tämän avulla varmistetaan, että potilaiden tai asiakkaiden turvallisuus ja hyvinvointi ovat etusijalla sekä toiminta on ammatillisesti vastuullista ja tehokasta.

Sisäinen valvonta on organisaation järjestelmä, prosessi ja toimenpiteet, joilla johto ja esihenkilöt varmistavat, että hyvinvointialueen toiminta on tehokasta, lainmukaista ja säännösten mukaista. Organisaation tulee asettaa tavoitteita, määrittellä toimintaperiaatteet ja -menettelyt, joiden saavuttamista seurataan ja arvioidaan sekä varmistetaan, että toiminta on linjassa sovittujen lakien, sääntöjen ja määräysten, eettisten periaatteiden ja hyvinvointialuestrategian kanssa. Tämä edellyttää selkeää tehtävien ja toimivallan määrittelyä sekä jatkuvaa kouluttamista, viestintää seurantaa. Johdon tulee suunnitella ja toteuttaa johtamisissaan toimintaprosesseissa toimivat ja riittävät valvontatoimet, joilla edistetään asetettujen tavoitteiden saavuttamista, edistetään resurssien tuloksellista käyttöä sekä ehkäistään väärinkäytöksiä ja korruptiota.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jolla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan organisaation altistumista riskeille. Riski voi vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen. Riskienhallinta pyrkii tunnistamaan nämä riskit, arvioimaan niiden vaikutuksia ja todennäköisyyksiä sekä toteuttamaan toimenpiteitä riskien lieventämiseksi tai hallitsemiseksi.

Valvontatoimenpiteisiin rakennetut kontrollit voivat olla sekä sisäisiä että ulkoisia ja ne voivat kattaa erilaisia näkökohtia, kuten taloudellisen toiminnan, operatiivisen tehokkuuden, laadun, turvallisuuden, tietosuojan ja noudatettavien sääntöjen varmistamisen.

Johdolla on selontovelvollisuus alaisensa palvelualueen tai yksikön toiminnasta. Havaittuihin epäkohtiin, poikkeamaraportointiin tai epäeettiseen toimintaan tulee puuttua tarkoituksenmukaisella tavalla, jotta organisaation johtamislinja pysyy yhdenmukaisena ja ennakoitavana. Johto ja esihenkilöt ovat vastuussa toiminnan jatkuvasta kehittämisestä toimintaympäristön muutosten keskellä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen sisäisen valvonnan vastuut ja tehtävät määräytyvät hyvinvointialuelain mukaisesti. Sisäisen valvonnan järjestämistä ohjaavat keskeiset määräykset ovat aluehallituksen hyväksymät hallintosääntö, eettiset toimintaperiaatteet sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä sisäisen valvonnan ohje.

Näiden lisäksi toimintaa ohjataan muilla tarpeellisilla määräyksillä, päätöksillä, ohjeilla sekä toimivallan delegointipäätöksillä. Johdon, esihenkilöiden ja henkilöstön toteuttamat valvontatoimenpiteet ratkaisevat sisäisen valvonnan onnistumisen ja vaikuttavuuden.

Tämä selonteko on laadittu hyvinvointialueen johtavien viranhaltijoiden tuottaman lähtötiedon ja sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella.

Kokonaisarvio palvelualueiden ja yksiköiden sisäisen valvonnan itsearviointeista

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta on arvioitu tammikuussa 2024 toteutetulla kaikille johtoryhmän jäsenien tulosvastuualueille ja -yksilöille suunnatulla kyselyllä. Osa johtoryhmän jäsenistä delegoi kyselyn vastaamisen sovitusti alaisen yksikkönsä päällikölle. Vastaajia oli yhteensä 10 ja johdon itsearviointi toteutettiin Webropol -kyselyinä. Kyselyn vastausprosentti oli 100.

Arviointi perustui COSO-viitekehykseen, jossa käsiteltävät osa-alueet olivat: sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet, tavoitteiden asettaminen, riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta, valvontatoimenpiteet (kontrollit), tiedonkulku ja informaation käytettävyys sekä seuranta. Itsearvioinnissa tarkasteltiin sisäisen valvonnan käytäntöjä väittämien ja vapaamuotoisten vastausten avulla.

Väittämien vastausvaihdot olivat:

5=Hyvin ja järjestelmällisesti

4=Melko hyvin

3=Kohtuullisesti

2=Välttävästi

1=Heikosti

Johdon vastausten perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta annettiin kaikkien osa-alueiden arvio (keskiarvo 3,60), jota voidaan pitää kohtuullisen hyvänä. Korkein yleisarvio annettiin toiminnan suunnittelusta ja tavoitteiden asettamisesta (3,90). Erityisen toimivana pidettiin selkeää perustehtävää ja tehtäviä tukevia strategisia

tavoitteita, strategisten tavoitteiden riittävää viestintää riittävästi sisäisesti eri yksiköille sekä toimi- ja palvelualueen koordinoitua toimintaa eri organisaatiotasolla. Jonkin verran koettiin tavoitteiden suunnittelussa kehitettävää välttämällä päällekkäisyyttä eri toimi- ja palvelualueilla, viestintää ja suunnitteluun liittyvää turhan nopeita läpimeno aikatauluja. Lisäksi rahoituksen riittämättömyyden vuoksi tavoitteiden realistisuutta kyseenalaistettiin ja joissakin toiminnoissa lakisääteisten määräaikojen noudattaminen nykyrahoituksella koettiin haasteelliseksi.

Heikoimmaksi osa-alueeksi arvioitiin seuranta (ka. 3,40). Vastausten mukaan toimi- ja palvelualueella ei arvioida itse sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta riittävän säännöllisesti eikä ulkoisten arviointien tuloksia käsitellä aina säännöllisesti.

Merkittävimmäksi kehittämiskohteeksi tunnistettiin toimintakulttuurin osa-alue siltä osin, että nykyinen taloudellinen tilanne ei mahdollista vastaajien näkemyksen mukaan riittävää toiminnan rahoitusta.

Kehittämistarpeena korostui erityisesti riskien arvioinnin hyödyntäminen jokapäiväisessä toiminnan kehittämisessä sekä riskienhallinnan osaaminen ja organisointi. Hyvinvointialueen riskienhallinnan prosessia on kehitetty viime vuosina ottamalla käyttöön riskienhallinnan tietojärjestelmä IMS ja ohjeistamalla yksiköiden riskienhallinnan vastuuhenkilöitä riskienhallinnassa. Arvioinnin perusteella kehitystyötä tulee edelleen jatkaa ja kehittää myös yksiköiden riskienhallinnan organisointia, vastuita ja rooleja operatiivisessa riskienhallinnassa.

Yksittäisten arviointiväittämien tuloksista koko hyvinvointialuetasoisiksi kehittämiskohteiksi nousivat kontrollien puutteet toimintaprosessien kuvauksissa eikä näiden prosessien kontrolleja arvioida säännöllisesti. Sitä vastoin riskienhallinnassa on huomioitu riittävästi muun muassa turvallisuus -ja varautuminen ja näihin liittyvistä riskeistä raportoidaan riittävästi ylimmälle johdolle. Kuitenkin kehittämiskohteena korostui riskien huomiointi päätöksenteossa palveluiden riittävyyden, saatavuuden ja talouden kestävyys suhteen. Samoin olennaisille riskeille ei ollut määritelty riittävät hallintamenettelyt ja -vastuut. Myöskään systemaattista kokonaisvaltaista riskienarviointia ei ole toteutettu johtoryhmien ja -tiimien tasolla. Oma valvonnan toimeenpanoa ja seuranta on edelleen kehitetty hyvinvointialueella.

Vapaamuotoisissa yksittäisissä vastauksissa hyvänä pidettiin toimintaohjeiden keskittämistä IMS-järjestelmään. Kun taas kehittämiskohteeksi todettiin, että henkilöstö ei aina tunne riittävästi lukuisia ohjeita. Toisaalta ohjeistuksia todettiin jonkin verran puuttuvan IMS:stä ja vastuut niiden laadimisesta ja ylläpitämisestä eivät olleet kaikilta osin riittävän selkeitä.

Lisäksi arvioitiin, että toimi- ja palvelualueella on tehtävien edellyttämät toimitilat, laitteet ja tietojärjestelmät.

Hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden 2023 sisäisen valvonnan muutoksia

Vuoden 2023 aikana aluehallitus hyväksyi turvallisuus- ja riskienhallintapolitiikan (27.6.2023, § 199), jossa on määritelty kokonaisvaltaisen riskienhallinnan prosessia sekä sisäisen valvonnan periaatteet, vastuut ja riskienhallinnan arviointi-, raportointi- ja kehittämismenettelyt. Omavalvontaohjelman ja -suunnitelman toteutumisesta raportoidaan aluehallitukselle systemaattisesti puolivuositain.

Eettiset ohjeet on hyväksytty johtoryhmässä 28.11.2023, jossa sitoudutaan muun muassa noudattamaan hyvän hallintotavan ja hyvän johtamisen periaatteita, ei hyväksyä korruptiota ja väärinkäytöksiä sekä noudatetaan harmaan talouden ja julkisten hankintojen ohjeistusta. Lisäksi hallintosääntöä on päivitetty toimintavuoden aikana.

Vuoden aikana on myös ohjeistettu ja koulutettu esihenkilöitä ja muuta henkilöstöä muun muassa ilmoittajansuojelusta, hankinta- ja sopimusmenettelyistä, korruption torjunnasta, omavalvonnan toteuttamisesta, turvallisuudesta ja varautumisesta. Ilmoittajansuojelussa taustalla ovat lainsäädännön muutokset. Vuoden aikana väärinkäytösten ilmoituskanavaan ei ole tullut sellaisia ilmoituksia, jotka olisivat johtaneet lisäselvityksiin ja sisäisen valvonnan kehittämistoimiin.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Hyvinvointialue on järjestänyt riippumattoman sisäisen tarkastuksen johdon sisäisen valvonnan järjestämistehtävän tueksi. Sen tehtävänä on arvioida riskiperustaisesti hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämistä ja tehokkuutta. Sisäinen tarkastus toimii aluehallituksen ja hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa ja raportoi havainnoistaan tarkastuskohteiden lisäksi suoraan aluehallitukselle ja hyvinvointialuejohtajalle sekä sovittaessa johtoryhmälle.

Aluehallitus hyväksyi (14.11.2023, § 289) sisäisen tarkastuksen pitkän aikavälin suunnitelman 2023–2025 ja vuosisuunnitelman 2023-2024. Sisäinen tarkastus on tarkastanut yksiköiden ja toiminnan johtamis-, riskienhallinta- ja valvontaprosesseja suunnitelman mukaisesti. Vuonna 2023 tarkastusten aiheena olivat mm. hankinta- ja sopimusmenettelyt, riskienhallinta sekä johdon osoittamat erillistoimeksiannot.

Vuoden 2023 lopussa aloitettiin yksi erityistarkastus aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut sekä Lasten, nuorten ja perheiden (MIELA) palvelualueella.

Sisäinen tarkastus raportoi havainnoista aluehallitukselle vuonna 2024.

Aluehallituksen kokonaisarvio ja tunnistetut kehittämistarpeet

Hyvinvointialueen toiminnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet pääsääntöisesti kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Valvontaprosesseissa on kuitenkin havaittu kehittämistoimia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tärkeimmät kehittämistarpeet ovat:

- tuottavuustavoitteiden ja talouden tasapainotuksen ohjaaminen ja johtaminen
- eettisten toimintaperiaatteiden jalkauttaminen ja tietoisuuden lisääminen henkilöstölle
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisvaltainen ja systemaattinen organisointi, vastuut ja roolit ja myös jalkauttaminen yksiköiden tasolle osaamisen kehittämisessä, valvonnan vahvistamisessa esihenkilötyössä, johtamisessa ja käytännöissä
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuus raportoinnissa ja seurannassa
- hankinta- ja sopimustoiminnan menettelyjen valvonta.

3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 eur	2022 1 000 eur
Toimintatuotot	67 337	7 997
Valmistus omaan käyttöön	2 202	0
Toimintakulut	-897 059	-7 997
Toimintakate	-827 521	0
Valtion rahoitus	764 700	0
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)		
Korkotuotot	13	0
Muut rahoitustulot	23	0
Korkokulut	-153	0
Muut rahoituskulut	-62	-0
Vuosikate	-63 000	0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 630	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	-66 630	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-66 630	0

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	7,5 %	100,0 %
Vuosikate/Poistot, %	-1735,5 %	
Vuosikate, euroa/asukas	-306,70	0,00
Hyvinvointialueen asukasmäärä	205 410	203 192

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate osoittaa sen määrän, joka tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, hyvinvointialueen tulorahoitus on riittävä.

Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista
= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, on hyvinvointialueen tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate hyvinvointialueen asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Hyvinvointialuekohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso hyvinvointialueen asukasmäärällä.

Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään hyvinvointialueen asukaslukua tilikauden lopussa.

Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 eur	2022 1 000 eur
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-63 000	0
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	14 579	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 182	-3
Toiminnan ja investointien rahavirta	-57 603	-3
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	47 500	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-42 311	61 868
Rahoituksen rahavirta	5 189	61 868
Rahavarojen muutos	-52 414	61 864
Rahavarat 31.12.	16 307	62 371
Rahavarat 1.1.	68 720	507

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-57 612 574	-9 786
Investointien tulorahoitus, %	-686,1 %	0,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-12,8	0,0
Kassan riittävyys, pv	6,6	2845,7
Hyvinvointialueen asukasmäärä	205 410	203 192

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden hyvinvointialuelain 15 §:n mukaisesti.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, pitkäaikaisella lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kymmenellä, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten hyvinvointialuetodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan hyvinvointialueen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan hyvinvointialueen lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Hyvinvointialueen lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Hyvinvointialueen maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa hyvinvointialueen rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023 1 000 eur	2022 1 000 eur
A Pysyvät vastaavat	68 539	10
I Aineettomat hyödykkeet	10 865	0
1. Aineettomat oikeudet	2 522	0
2. Muut pitkävaikutteiset menot	1 940	0
3. Ennakkomaksut	6 403	0
II Aineelliset hyödykkeet	4 746	0
4. Koneet ja kalusto	250	0
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset	4 496	0
III Sijoitukset	52 928	10
1. Osakkeet ja osuudet	52 928	10
B Toimeksiantojen varat	18 472	28
1. Valtion toimeksiannot	0	28
3. Muut toimeksiantojen varat	18 472	0
C Vaihtuvat vastaavat	67 789	66 022
II Saamiset	51 482	3 651
Lyhytaikaiset saamiset	51 482	3 651
1. Myyntisaamiset	8 434	0
2. Lainasaamiset	31	0
3. Muut saamiset	11 268	143
4. Siirtosaamiset	31 750	3 508
IV Rahat ja pankkisaamiset	16 307	62 371
VASTAAVAA YHTEENSÄ	154 800	66 060

VASTATTAVAA	2023 1 000 eur	2022 1 000 eur
A Oma pääoma	-24 451	0
I Peruspääoma	42 179	0
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-66 630	0
C Pakolliset varaukset	14 579	0
2. Muut pakolliset varaukset	14 579	0
D Toimeksiantojen pääomat	18 792	0
3. Muut toimeksiantojen pääomat	18 792	0
E Vieras pääoma	145 880	66 060
II Lyhytaikainen	145 880	66 060
1. Joukkovelkakirjalainat	47 500	0
5. Saadut ennakot	8 793	0
6. Ostovelat	44 089	1 309
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut	20 571	36
8. Siirtovelat	24 926	64 716
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	154 800	66 060

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	-16,7 %	0,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	16,5 %	826,1 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-66 630	0
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-324,37	0,00
Lainakanta 31.12., 1 000 €	47 500	0
Lainakanta 31.12., €/asukas	231,24	0,00
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 €	142 443	0
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	693,46	0
Lainasaamiset, 1 000 €	0	0
Hyvinvointialueen asukasmäärä	205 410	203 192

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa hyvinvointialueen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selvittää sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon hyvinvointialueen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista ja valtion rahoituksesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku hyvinvointialueiden välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet hyvinvointialueella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko hyvinvointialueella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas
= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Hyvinvointialueen asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaista hyvinvointialueen asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.
= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta

Hyvinvointialueen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin vieraan pääoman erät Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat julkisyhteisöiltä ja Lainat muilta luotonantajilta.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella hyvinvointialueen asukasmäärällä. Hyvinvointiyhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella hyvinvointialueen asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja hyvinvointialueen omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja -menot

TULOT	1 000 eur	MENOT	1 000 eur
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	67 337	Toimintakulut	897 059
Valtionrahoitus	764 700	- Valmistus omaan käyttöön	-2 202
Korkotuotot	13	Korkokulut	153
Muut rahoitustuotot	23	Muut rahoituskulut	62
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot		Pakollisten varausten muutos	
		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	-14 579
		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	9 182
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	47 500	Kokonaismenot yhteensä	889 675
Kokonaistulot yhteensä	879 572		
Täsmäytys			
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-10 103		
Rahavarojen muutos	-52 414		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-42 311		
Erotus	-10 103		

4. HYVINVOINTIALUEKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt Liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	1	
Hyvinvointiyhtymät	1	
Osakkuusyhteisöt	1	
Hyvinvointialueiden ja valtion yhteisessä määräysvallassa oleva yhteisöt	4	
Yhteensä	7	

Konsernin toiminnan ohjaus ja konsernivalvonta

Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen konsernijohtoon kuuluvat aluehallitus, hyvinvointialuejohtaja, rahoitus- ja talousjohtaja sekä hallintojohtaja. Aluevaltuusto linjaa hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteet ja tavoitteet hyvinvointialueen strategiassa. Omistajaohjauksen tavoitteet toteutuvat aluehallituksen johdolla laadittavissa yhtiöjärjestyksissä, osakkuussopimuksissa, perussopimuksissa ja vastaavissa ohjeissa sekä henkilövalinnoissa. Hyvinvointialuejohtaja seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä aluehallitukselle. Rahoitus- ja talousjohtajan ja hallintojohtajan tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

HUS-yhtymän perussopimuksessa on määrätty, että yhtymän taloussuunnittelu perustuu talousarviokehykseen, josta päättää HUS-yhtymän yhtymäkokous. Hus- yhtymän jäsenten kesken sovittu vuosikellon avulla pyritään varmistamaan toimiva ja vaikuttava ohjaus Hus-yhtymän suuntaan. Hus-yhtymän vuoden 2023 talousarvion kehys valmisteltiin ensimmäistä kertaa hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteistyönä. Vuoden 2023 aikana on kehitetty yhteistä tavoiteasetantaa ja tavoitteet pyritään asettamaan pidemmäksi ajaksi kuin yhdeksi vuodeksi, mutta tavoitetasoja ja mittareita tarkennetaan tarpeen mukaan vuosittain. Vuodelle 2024 Hus-yhtymälle asetettiin alla mainitut tavoitteet

- Tuottavuutta parannetaan vähintään 2 % vuodessa ja valtion rahoitukseen perustuva talouden tasapaino saavutetaan viimeistään vuonna 2025 hidastamalla kustannusten kasvua suhteessa palvelutarpeen kasvuun. Lisäksi edistetään painotuksen siirtämistä HUS-yhtymän jäsenten ennaltaehkäisevään työhön.
- Investointien kokonaistaso mitoitetaan rahoituksellisesti kestävälle tasolle
- HUS tuottaa talousarviomäärärahojensa puitteissa kaikki sen vastuulla olevat lakisääteiset erikoissairaanhoidon palvelut.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue muodosti konsernin vuodesta 2023 alkaen. Konserniin kuuluu tytäryhteisönä Uudenmaan työterveys Oy, josta hyvinvointialue omistaa 69,09 %. Hyvinvointialueen omistus HUS-yhtymästä on 12,33 %. Uudenmaan Vammaispalvelut Oy:stä hyvinvointialue omistaa 20,38 %.

Hyvinvointialue käyttää määräysvaltaa yhdessä muiden hyvinvointialueiden kanssa Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:ssä, DigiFinland Oy:ssä sekä Maakuntien tilakeskus Oy:ssä. Näiden lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Oy Apotti Ab, jossa hyvinvointialue käyttää merkittävää määräysvaltaa yhdessä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialueen oma omistusosuus näissä yhtiöissä on pieni.

Hyvinvointialue muodostui vuonna 2023, kun edellä mainittujen yhtiöiden omistus siirtyi hyvinvointialueelle joko lain nojalla tai omistuksen siirtyessä esimerkiksi Eteva-kuntayhtymältä.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueen lisäksi konsernin tulevaan kehitykseen vaikuttaa merkittävimmin hyvinvointiyhtiö HUSin kehitys. Valtionrahoitus on riittämätön toiminnan jatkumiseen nykyisellään ja siksi sekä hyvinvointialueen että HUSin on saatava taloutensa tasapainoon.

Husin kumulatiivinen alijäämä vuoden 2023 lopussa oli 111 Me. Omistajaohjauksellisena tavoitteena on, että HUS saavuttaa talouden tasapainon viimeistään vuonna 2025 hidastamalla nettokustannusten kasvua suhteessa palvelutarpeen kasvuun. Talouden tasapainottaminen sisältää toimenpiteitä tuottavuuden parantamiseksi, kustannusten karsimiseksi ja tulojen kasvattamiseksi. Lisäksi investointien kokonaistaso mitoitetaan rahoituksellisesti kestävälle tasolle.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

1.1.-31.12.2023

Toimintatuotot	395 274
Toimintakulut	-1 205 193
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	469
TOIMINTAKATE	-809 450
Valtionrahoitus	764 700
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	665
Muut rahoitustuotot	94
Korkokulut	-1 620
Muut rahoituskulut	-93
Rahoitustuotot ja -kulut	-954
VUOSIKATE	-45 704
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 835
Arvonalentumiset	-14
Poistot ja arvonalentumiset	-18 850
Satunnaiset erät	
Satunnaiset kulut	-216
Satunnaiset erät	-216
TILIKAUDEN TULOS	-64 770
Tilikauden verot	-12
Laskennalliset verot	-20
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-55
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-64 857
TUNNUSLUVUT	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	32,8 %
Vuosikate/Poistot, %	-242,5 %
Vuosikate, euroa/asukas	-222,50
Hyvinvointialueen asukasmäärä	205 410

Toiminnan rahoitus

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-45 704
Satunnaiset erät	-216
Tilikauden verot	-12
Tulorahoituksen korjauserät	-849
Tulorahoituksen korjauserät	-376
Pakolliset varaukset	-472
	-46 782
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-38 844
Rahoitusosuudet investointimenoihin	65
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200
	-38 578
Toiminnan ja investointien rahavirta	-85 360
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 726
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 703
Lyhytaikaisten lainojen muutos	47 500
	62 523
Oman pääoman muutokset	-122
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	348
Vaihto-omaisuuden muutos	437
Saamisten muutos	-24 834
Korottomien velkojen muutos	-4 144
	-28 192
Rahoituksen rahavirta	34 209
Rahavarojen muutos	-51 151
Rahavarat 31.12.	33 909
Rahavarat 1.1.	85 111
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-51
Rahavarojen muutos	51 151
TUNNUSLUVUT	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 eur	-85 360
Investointien tulorahoitus, %	-117,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-2,32
Kassan riittävyys (pv)	9,9

Rahoitusasema ja sen muutokset

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	7 046
Konsernilikearvo	0
Muut pitkävaikutteiset menot	5 810
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	6 403
Aineettomat hyödykkeet	19 259
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	1 855
Rakennukset	126 176
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 882
Koneet ja kalusto	18 103
Muut aineelliset hyödykkeet	617
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 614
Aineelliset hyödykkeet	187 247
Sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	9 712
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	2 129
Muut saamiset	11
Sijoitukset	11 852
PYSYVÄT VASTAAVAT	218 359
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	0
Lahjoitusrahastojen varat	1 012
Muut toimeksiantojen varat	18 472
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	19 484
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	4 999
Vaihto-omaisuus	4 999
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	
Muut saamiset	14
Pitkäaikaiset saamiset	14
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	21 127
Lainasaamiset	31
Muut saamiset	15 887
Siirtosaamiset	35 173
Lyhytaikaiset saamiset	72 218
Saamiset	72 232
Rahat ja pankkisaamiset	33 909
VAIHTUVAT VASTAAVAT	111 139
VASTAAVAA	<u>348 982</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	42 179
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 032
Tilikauden yli-/alijäämä	-64 857
OMA PÄÄOMA	-24 711
VÄHEMMISTÖSUUDET	322
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	63
Muut pakolliset varaukset	4 765
PAKOLLISET VARAUKSET	4 828
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 012
Muut toimeksiantojen pääomat	18 792
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	19 804
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen vieras pääoma	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	121 730
Saadut ennakot	0
Ostovelat	352
Laskennalliset verovelat	223
Pitkäaikainen vieras pääoma	122 304
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Joukkovelkakirjalainat	47 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 468
Saadut ennakot	15 492
Ostovelat	67 481
Muut velat	26 978
Siirtovelat	64 515
Lyhytaikainen vieras pääoma	226 434
VIERAS PÄÄOMA	348 739
VASTATTAVAA	<u>348 982</u>
TUNNUSLUVUT	
Omavaraisuusaste, %	-7,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	28,7 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 eur	-66 889
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), eur/asukas	-325,64
Konsernin lainat, eur/asukas	845,61
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 eur	173 698
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	337 926
Lainat ja vuokravastuut, eur/asukas	1 645,13
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 eur	0
Hyvinvointialueen asukasmäärä	205 410

5. ALUEHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISESTA

Tilikauden tulos on -66.629.589,80 euroa.

Aluehallitus esittää tilikauden alijäämän kirjaamista taseeseen omaan pääomaan yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamiseksi ja kertyneen alijäämän kattamiseksi aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueohjelman 21.9.2023 § 37. Hyvinvointialueohjelma on sateenvarjo-ohjelma, jonka kokoo alleen muita ohjelmia, kuten mm. henkilöstöohjelman ja palvelujen verkostosuunnitelman, jonka aluevaltuusto hyväksyi 25.1.2024 § 3.

Valmisteilla on myös tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, joka tulee päätöksentekoon kevään 2024 aikana. Edellä mainittujen ohjelmien toimenpiteillä hyvinvointialueen talous saadaan tasapainoon ja vuonna 2023 kertynyt alijäämä katettua vuoden 2026 loppuun mennessä.

6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalousosa

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuma

Strategiset painopisteet ja tavoitteet 2023-2025

STRATEGIAN PAINOPISTE: JOKAINEN ON TÄRKEÄ

Strateginen tavoite: Parannamme asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta monimuotoisessa yhteistyössä

TALOUSARVIOTAVOITE	MITTARI	TOIMENPITEET TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEKSI	TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2023
Alueen asukkaiden elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on yli valtakunnallisen keskiarvon	Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus 20–64-vuotiaissa. Tulokset 2 vuoden välein. Ei laske nykyisestä tasosta (Tot. 2020 57,2 58,6* %, koko maa 56,3 56,6* %) ja kasvaa vuosittain. Sairastavuusindeksi (muuttuu terveysindeksiksi) pysyy alle 95. (Lähtötaso v. 2019 93,1 98,6*) * luvut korjattu 16.8.2023	Alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan 2020–25 sisällytetyt toimenpiteet erityisesti sairastavuuden, lihavuuden ja yksinäisyyden vähentämiseen sekä liikunnan lisäämiseen	Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%) on laskenut 20–64-vuotiaissa (Tot. 2022 51,9 % ja koko maa 50,9 %.) Terveysindeksi v. 2021 Keski-Uudellamaalla oli 96.
Palveluketjujen avulla vahvistetaan palvelujen integrointia, palvelujen saatavuutta ja turvallisuutta monimuotoisessa yhteistyössä	Päihde- ja mielenterveyspalvelujen palveluketjuille (aikuiset, nuoret, lapset) ja ikääntyneiden palveluketjulle on määritetty yhteistyössä (esh-Keusote-kunnat) järjestäjän ohjausmittarit. Kyllä/ ei	Palveluverkoston, -ketjujen ja koordinaation kehittäminen (TSK –hanke) Tutkimus- kehittämis- ja innovaatio (TKI) ekosysteemi rakenteiden vakiointi ja jatkokehittäminen yhteistyössä yliopistojen ja muiden sidosryhmien kanssa	Kyllä osittain. Mallinnetuille asiakasprosesseille on määritetty alustavia mittareita. Järjestäjän tietopohjaista työpöytätyötä on koottu toimintaympäristömuutoksia, palvelutuotantoa ja vaikutuksia kuvaavilla tiedoilla, Käyttöönotto vaiheittain 2024. Helsingin yliopiston kanssa pilotoitiin Tutkimus hyötykäyttöön - toimintamallia, jota saadun palautteen perusteella jatkokehitetään 2024. YTA- ja hyvinvointialuetasoiset yhteistyörakenteet ovat käynnistymässä. Keusoten professoriohjausryhmä on järjestäytynyt ja asettanut tavoitteensa vuosille 2023-2025.

STRATEGIAN PAINOPISTE: VAIKUTTAVA UUDISTUMINEN

Strateginen tavoite: Panostamme palvelujen vaikuttavuuteen, laatuun ja sujuvuuteen kustannustehokkaasti

TALOUSARVIOTAVOITE	MITTARI	TOIMENPITEET TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEKSI	TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2023
Hyvinvointialueen kustannuskehityksen hallinta	Hyvinvointialueen kustannuskehitys vastaa valtionrahoitusta Tilikauden tulos TA:n mukainen Asukaskohtaiset kustannukset palveluittain	Tuottavuusohjelman nettosäästötavoitteiden toteutumisen varmistaminen Päätös palvelujen verkostosta Palvelut järjestetään kustannusvaikuttavimmalla tavalla (oma, osto)	Tilikauden tulos on -66,6 Me. Alkuperäisessä talousarviossa tilikauden tulokseksi arvioitiin -65,7 Me ja muutetussa talousarviossa -59,0 Me. Muutettua talousarviota heikompi tulos johtuu HUSin alijäämästä, josta jouduttiin kirjaamaan 14,6 Me:n pakollinen varaus. Pakollisen varauksen kirjaamisvelvoite ei ollut tiedossa talousarviomuutoksesta päätettäessä. Hyvinvointialueohjelman toimeenpano käynnistettiin kasvun hillitsemiseksi ja talouden sopeuttamiseksi vastaamaan valtionrahoitusta.

<p>Alueen väestön asioiminen yhdenmukaistuu ja palvelujen saatavuus paranee</p>	<p>Palveluun pääsy: hoitotakuu toteutuu sosiaali- ja terveystaloudissa 100 %:sti.</p>	<p>Integroidun asiakasohjauksen kehittäminen (TSK hanke)</p> <p>Monialaisen ja monikanavaisen sote-tiimimallin rakentaminen (TSK-hanke)</p> <p>Koronan jälkeisen palvelu- ja hoitovelan purkaminen ja vaikuttavien sote-palvelujen kohdentaminen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevaan väestöön (nuoret, ikääntyneet mm) Kestävä kasvu –hanke</p> <p>Etäpalvelut- ja käynnit sekä turvateknologia ovat laajasti käynnissä sellaisten asiakkaiden kohdalla, joille se on mahdollista (TSK-hanke)</p>	<p>Hoitotakuun osalta ei ole aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakasohjauksen osalta tarkkoja tietoja vuodelta 2023</p> <p>Asiakasyhteydenottoihin vastattiin 90%:sti viimeistään seuraavan arkipäivän aikana. Asiakasohjauksesta ohjattuun omahoitoon tai yksilöajalle mielenterveys- ja päihdepalveluihin varattu aika pystyttiin antamaan 44%:sti alle 14 vuorokauden päähän</p> <p>Lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnit valmistuvat 79 % lakisääteisessä määräjassa.</p> <p>Ikäihmisten asiakasohjauksen palvelutarpeenarvioinnit toteutuvat keskiarvoisesti lakisääteisissä määräajoissa 100 %. Ikäihmisten asumispalveluiden odotusajat toteutuvat keskiarvoisesti lakisääteisissä määräajoissa 100 %.</p> <p>Keusote.fi: https://www.keusote.fi/etusivu/meilla-asiakkaana/edut-ja-oikeudet/odotusajat-ikaantyneiden-sosiaalipalveluihin/</p>
---	---	---	--

<p>Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaan tietopohjaa ja järjestäjän vaikuttavuusperusteista ohjausta</p>	<p>Vaikuttavuusmittareita on otettu käyttöön vaiheittain seuraavaan valtuustokauteen (2025) mennessä</p>	<p>Palveluketjujen mallintaminen vaiheittain: ensin päihde- ja mielenterveysasiakkaat (aikuiset, lapset, nuoret), ikääntyneet</p> <p>Palveluketjujen ohjausta tukevan tietopohjan (kokonaiskustannukset, laatu) rakentaminen</p> <p>Edelliseen pohjautuen kustannusvaikuttavuus mittarit</p>	<p>Palveluketjujen mallinnukset etenivät suunnitellusti, ensimmäiset versiot (palvelukennot ja segmenttikohtaiset asiakasprofiilikortit) valmistuivat 31.12.2023 mennessä.</p> <p>Valtion lisärahoituksella toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen käynnistettiin järjestäjän talousohjauksen toimintamallin ja järjestäjän vaikuttavuusperusteisen ohjauksen arviointimallin rakentaminen. Laadittiin hankesuunnitelma vaikuttavuusmittareiden rakentamiseksi diabetes, ikääntyneille ja mielenterveys- ja päihde asiakkaille 2024-25</p>
--	--	--	--

STRATEGIAN PAINOPISTE: ARVOSTETTU KUMPPANI

Strateginen tavoite: Innovoimme ja vahvistamme ennaltaehkäiseviä palveluja sekä varhaisen tuen toimintamalleja

TALOUSARVIOTAVOITE	MITTARI	TOIMENPITEET TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEKSI	TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2023
<p>Palvelun saumattomuus toteutuu asiakaspalautteen perusteella</p> <p>Palvelurakenteen painopistettä muutetaan ennaltaehkäisevään suuntaan</p> <p>Vahvistamalla ennakoivia toimintamalleja varmistamme palvelujen saumattoman jatkuvuuden</p>	<p>Asiakaskokemus: NPS suositteluindeksi >60 Yli 80 % kokee saaneensa tarvitsemansa palvelun tai hoidon</p> <p>Palvelun ja hoidon jatkuvuus turvataan. Erityistä huomiota kiinnitetään paljon palveluja tai erityistä tukea tarvitsevien palveluiden kehittämiseen. <i>Mittari tarkentuu 2023.</i></p> <p>Innovaatioiden ja tutkimusten määrä ennaltaehkäisevissä ja varhaisen tuen palveluissa</p>	<p>Päihde- ja mielenterveys sekä perhekeskuspalvelujen kehittäminen mm. matalan kynnyksen ja varhaisen tuen palveluja kehittämällä (TSK-hanke)</p> <p>Ikäntyneiden ennustemallin rakentaminen riskiasiakkaiden tunnistamiseksi (Kestävä kasvu – hanke)</p> <p>Kotona asumista tukevat palvelut ikäntyneille ovat asiakaslähtöisiä</p>	<p>NPS 46 (1.1.–31.12.) 60 % vastanneista kokee saaneensa tarvitsemansa hoidon tai palvelun.</p> <p>Ikäntyneiden ennustemalli käynnistyy Kestävän kasvun – hankkeessa 2024 -</p> <p>Ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea koskevia tutkimuksia käynnistynyt noin 10 / 52 myönnetystä tutkimusluvusta.</p>

STRATEGIAN PAINOPISTE: YHDESSÄ ONNISTUEN

Strateginen tavoite: Hyvinvoiva ja kyvykäs henkilöstö toimii yhteisöohjautuvasti tehden työpaikasta vetovoimaisen

TALOUSARVIOTAVOITE	MITTARI	TOIMENPITEET TAVOITTEEN SAAVUTTAMISEKSI	TOTEUTUMA 1.1.-31.12.2023
Henkilöstön pitovoiman vahvistaminen ja työnantajan vetovoimaisuuden lisääminen	Työelämän laatu > 54	<p>Arvosta ja vaikuta - ohjelman viisi toimenpidettä</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekrytointi tapojen kehittäminen ja henkilöstöosaavuuteen vaikuttaminen • esihenkilöiden ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen • urapolut ja osaamisen kehittäminen • palkitseminen ja henkilöstöedut • henkilöstöviestintä ja osallistaminen 	10/2023 mittaus: Työelämän laatu = 60

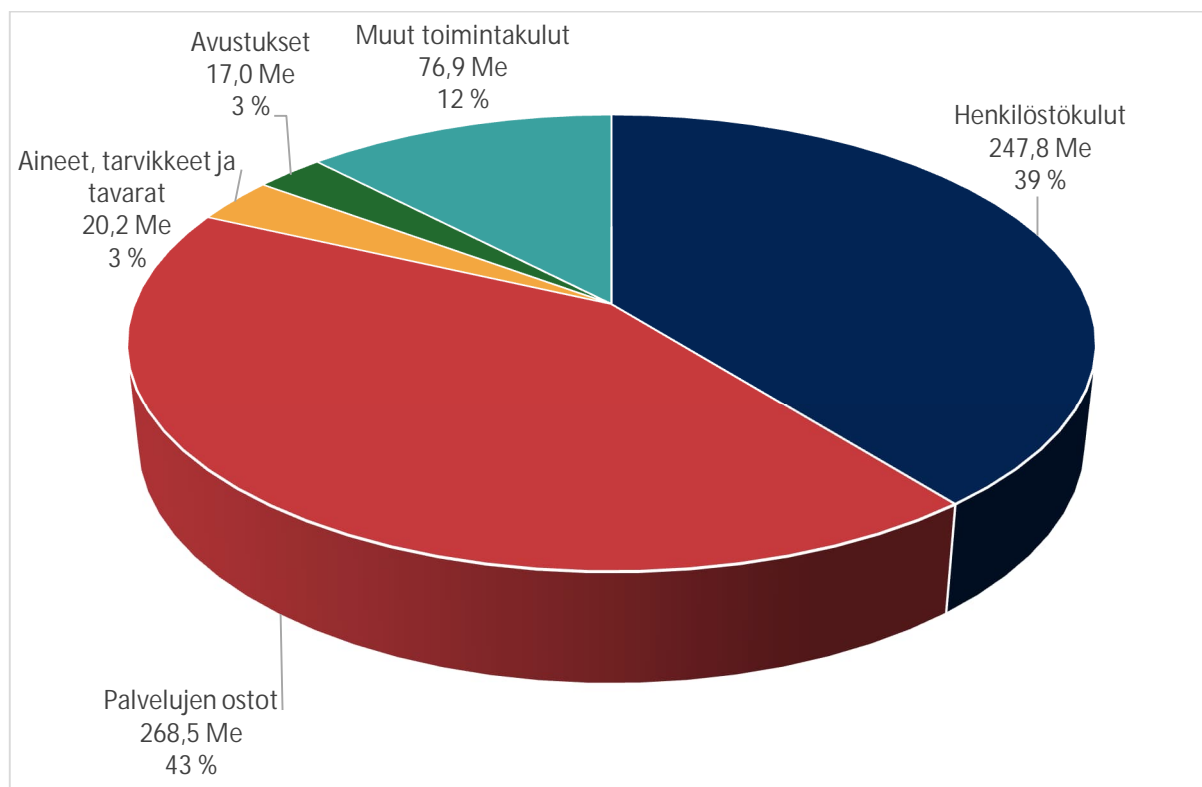
Oma palvelutuotanto

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Tuloslaskelma

OMA PALVELUTUOTANTO	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama, %
Toimintatuotot	54 133 318	44 666 866	98 800 184	104 790 970	5 990 786	6,1 %
Myyntituotot	13 027 946	194 815	13 222 761	10 635 261	-2 587 500	-19,6 %
Maksutuotot	36 593 802	-980 104	35 613 698	43 016 359	7 402 661	20,8 %
Tuet ja avustukset	1 765 000	5 277 163	7 042 163	11 092 511	4 050 348	57,5 %
Muut toimintatuotot	2 746 570	40 174 992	42 921 562	40 046 839	-2 874 723	-6,7 %
Valmistus omaan käyttöön	1 995 785	104 329	2 100 114	2 202 125	102 011	4,9 %
Toimintakulut	-574 740 697	-57 182 988	-631 923 686	-630 460 853	1 462 833	-0,2 %
Henkilöstökulut	-249 935 373	-1 780 759	-251 716 131	-247 791 282	3 924 850	-1,6 %
Palvelujen ostot	-240 576 334	-13 791 922	-254 368 256	-268 508 401	-14 140 145	5,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 802 647	-930 987	-20 733 634	-20 237 770	495 864	-2,4 %
Avustukset	-22 699 840	0	-22 699 840	-17 027 345	5 672 495	-25,0 %
Muut toimintakulut	-41 726 504	-40 679 320	-82 405 824	-76 896 054	5 509 770	-6,7 %
Toimintakate	-518 611 595	-12 411 793	-531 023 388	-523 467 758	7 555 630	-1,4 %

Toimintakulut tiliryhmittäin

Perustelut poikkeamille

Oman palvelutuotannon alkuperäinen talousarvio ei sisältänyt sisäisiä vuokria eikä hankkeiden tuottoja ja kuluja. Sisäisillä vuokrilla ei ole vaikutusta valtuustoon sitovaan erään eli toimintakatteeseen, mutta niiden vaikutus tiliryhmiin Muut toimintatuotot ja Muut toimintakulut on n. 40,2 Me. Valtaosa vuoden 2023 hankkeista oli 100 % rahoituksella eli niillä ei ollut toimintakatevaikutusta. Talousarviomuutoksessa hankkeiden tuottoja ja kuluja lisättiin runsaat 5 Me ja yhden hankkeen omarahoitusosuus (n. 0,17 Me) katettiin oman palvelutuotannon sisältä.

Oman palvelutuotannon toimintakate toteutui n. 7,6 Me muutettua talousarviota parempana.

Toimintatuotot toteutuivat lähes 6 Me muutettua talousarviota suurempina. Maksutuotot oli arvioitu ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella varovaisesti ja ne ylittivätkin talousarvion. Hankeavustukset ylittivät muutetun talousarvion, mutta yhtä lailla hankkeiden menot ylittyivät, joten toimintakatevaikutusta ylityksellä ei ollut.

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 1,5 Me:lla. Tiliryhmittäin tarkasteltuna palvelujen ostot ylittyivät merkittävästi. Asiakaspalvelujen ostoihin käytettiin 4,9 Me muutettua talousarviota enemmän. Henkilöstön saatavuusongelmat pakottivat työvoiman vuokraukseen ja lääkäripalvelujen ostoon ja nämä aiheuttivat yhteensä n. 8 Me:n ylityksen muutettuun talousarvioon. Työvoiman vuokrausta kompensoi hieman henkilöstökulujen alittuminen. Toimitilojen vuokrakustannukset alittivat muutetun talousarvion n. 1,5 Me:lla.

Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Hyvinvointialueen johto sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuus

Vuoden merkittävimpiä tehtäviä on ollut hyvinvointialueohjelman ja palvelujen verkostosuunnitelman valmistelu päätöksentekoa varten. Hyvinvointialueohjelma hyväksyttiin aluevaltuustossa 21.9.2023, mutta palvelujen verkostosuunnitelman käsittely siirtyi vuoden 2024 puolelle.

Hyvinvointialue päätti käynnistää vuoden 2023 aikana neuvottelut vuoden 2024 lainanottovaltuuden korottamiseksi. Lainanottovaltuus myönnettiin helmikuussa 2024, mutta lainanottovaltuuden ehtona on tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivittäminen. Ohjelman valmistelu aloitettiin ja se tulee päätöksentekoon keväällä 2024.

Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto jatkui ja vuoden loppuun mennessä käytössä oli yhtenäinen Omni365 -järjestelmä.

Tiedolla johtamisen osalta valmisteltiin hyvinvointialueohjelman tiedollista taustaa. Tiedolla johtamisen toimintamalleja on kehitetty vastaamaan kysynnän kasvua.

Hyvinvointialueella otettiin käyttöön uudet talousjärjestelmät vuoden vaihteessa, mikä työllisti talouspalveluja merkittävästi. Uusien järjestelmien käyttöönotto vaati alkuvaiheessa käyttäjien kouluttamista ja opastamista. Ostolaskujen käsittely ruuhkautui jonkin verran, koska laskut eivät alkuvaiheessa suoraan ohjautuneet oikeille käsittelijöille. Tätä haastetta on kuitenkin saatu ratkottua koko ajan, kun Keski-Uudenmaan sote - kuntayhtymässä käytössä ollut tilausviitekäytäntö on saatu toimimaan myös hyvinvointialueella. Talouspalvelut tekee yhdessä järjestelmistä vastaavan Sarastian kanssa jatkuvaa kehitystyötä, jotta järjestelmät saadaan paremmin vastaamaan hyvinvointialueen tarpeita. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto viivästytti vuoden aikana joitakin myyntilaskutuksia.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue toimii vastuuhyvinvointialueena Eteva kuntayhtymän hallinnollisen perinnön hoitamisessa. Tämä tarkoitti, että Keski-Uusimaa vastasi mm. Eteva kuntayhtymän tilinpäätöksen ja loppuselvityksen laadinnasta. Lisäksi hyvinvointialueelle kuului puretun Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän tilinpäätöksen laatiminen, loppuselvitys sekä hallinnollisen perinnön hoitaminen kuntien puolesta. Edellä mainitut tehtävät ovat työllistäneet paljon talouspalveluja huomioiden, että samaan aikaan oli käynnistynyt hyvinvointialueen varsinainen toiminta. Sekä Etevan että Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän perinnön hoitaminen jatkuu myös tulevaisuudessa, mutta perinnön hoitamisen työllistävyys toki vähenee koko ajan.

Henkilöstölle näkyvin haaste hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisessä on liittynyt palkanmaksun haasteisiin. Hyvinvointialueen palkanmaksua hoitaa Sarastia Oy. Sarastian toiminta on ollut pahasti ruuhkautunut hyvinvointialueuudistuksen takia. Ruuhka on aiheuttanut osalla henkilöstöä palkanmaksun viivästyksiä ja virheellisyyttä. Ruuhkan takia myös virheiden korjaaminen on viivästynyt. Virheiden selvittely ja korjaaminen on aiheuttanut paljon ylimääräistä työtä esihenkilöille, työntekijöille ja henkilöstöpalveluille.

Asiakasohjauksessa hyvinvointialueella otettiin isoja askelia eteenpäin. Tiedolla johtamista vahvistettiin, asiakaslähtöistä palveluketjutyöskentelyä edistettiin, sote-integroitua asiakasohjausta konkretisoitiin käytäntöön ja asiakasohjauksen työvälinen kilpailutus käynnistyi. Järjestäjän työ jatkuu edelleen tulevana vuonna palveluketjujen asiakaslähtöisessä horisontaalisessa ja vertikaalisessa integroinnissa yhteistyössä palvelualueiden kanssa.

Elokuun 2023 alussa käynnistyi sosiaalinen luototus, josta vastaa asiakasohjaus yhdessä talouspalvelujen kanssa.

Hyvinvointialueen henkilöstöä tuettiin jatkuvan parantamisen (lean) osaamisen lisäämisessä implementoimalla sitä tilauspalvelujen lisäksi osaksi tutkintoon johtavia koulutuksia. Henkilöstä autettiin asiakaskokemustiedon hyödyntämisessä aktiivisesti.

Tavoitteena on, että asiakaskokemustietoa kerätään ja hyödynnetään koko organisaation (100 %) laajuisesti. Tällä hetkellä Roidun-palautetta hyödynnetään n. 90 % yksiköistä. Osallisuuden lisäämisessä käynnistettiin mm. uusi puntaroivien asukaspaneelin hanke Sitran kanssa. Ensimmäinen asukaspaneeli kokoontui lokakuussa 2023.

Vuoden aikana havaittiin, että hyvinvointialueen tila- ja tukipalvelujen hallintaa on vahvistettava ja loppuvuodesta perustettiin tila- ja tukipalvelujohtajan virka. Uusi johtaja aloittaa tehtävässään keväällä 2024.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella vuosi sujui odotettua paremmin haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta. Arjen tekemistä sekä pitkäjänteisempää suunnittelua varjostivat huolet henkilöstön saatavuudesta, asiakaspaikkojen riittävydestä sekä siitä, että asiakkaat saataisiin ohjattua sujuvasti oikean palvelun piiriin. Merkittävimpinä riskeinä tunnistettiin lisäksi ostopalveluiden hintojen sopimuskorotukset sekä talousraamin riittävyys toteutettaviin palveluihin. Alati kiristynyt taloudellinen tilanne ja talousarvion raami pakottivat palvelualueen hillitsemään kustannusten kasvua toimintaa kehittämällä. Kotiin tuotettava hoivateknologia ja etäkäyntien lisääminen, yhteisöllisen ja tuetun asumisen lisääminen, perhehoidon lisääminen, omien yksiköiden käytön tehostaminen sekä palvelujen myöntämisen perusteiden tarkastelu ovat olleet keinoina kustannusten kasvun hillitsemisessä. Palvelualue alitti muutetun talousarvion toimintakatteen 1,4 miljoonalla eurolla. Toimintatuottojen kertyminen yli muutetun talousarvion 3,9 miljoonalla eurolla auttoi tilanteen tasapainottamisessa, sillä toimintakulut ylittyivät 2,5 miljoonalla eurolla.

Kotona asumista tukevat palvelut alitti talousarvion muutetun toimintakatteen 0,9 miljoonalla eurolla. Kotona asumista tukevissa palveluissa haasteena oli haasteellinen työvoiman saatavuus. Palvelujen turvaamiseksi jouduttiin vuonna 2023 kuten edellisinä vuosina turvautumaan oman henkilöstön runsaastiin lisä- ja ylitöihin sen lisäksi, että kilpailutettiin vuokratyövoimaa ja hyödynnettiin Keusoten omaa sijaisvälitystä. Toiminnan kehittämisen painopisteenä oli etäpalvelut, jotka mahdollistavat entistä laajemman asiakaskunnan palvelut etänä toteutettuna. Kehittämistyössä painotettiin henkilöstön työajan kohdentamista entistä enemmän välittömään asiakastyöhön etäpalvelujen avulla. Lisäksi kehitettiin kotihoidon yöhoitoa muuttamalla sitä alueelliseksi toiminnaksi. Näillä toimilla tavoiteltiin toiminnan tehokkuutta, sekä resurssien kohdentamista sinne missä niitä tarvittiin eniten. Tehokkuutta toi osaltaan kotihoidon resurssien hallinnan yksikön keskitetty toiminta, jonka toimintaa kehitettiin erityisesti työvälaineiden osalta. Osana TulKoti –hanketta laadittiin yhtenäinen toimintamalli resurssien hallintaan ja siihen liittyvien järjestelmien ja työkalujen yhtenäiseen käyttämiseen. Toimintamalli otettiin käyttöön syksyn 2023 aikana. Sujuvilla ja yhdenmukaisilla toimintatavoilla vakiinnutettiin henkilöstön työajan kohdentuminen välittömään asiakastyöhön.

lääkäiden asumispalvelujen käsitteistö muuttui 1.1.2023 alkaen lakimuutosten vuoksi. lääkäreiden asumispalveluja ovat lakiuudistuksen mukaan tilapäinen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen. Sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain 1.1.2023 voimaan tulleet muutokset vaikuttavat ympärivuorokautisten palvelujen asukkaiden hyvinvointiin, toimintakykyyn ja palvelukokonaisuuteen merkittävästi. Ikäihmisten asumispalveluissa ylityspainetta aiheutti ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmäärän kasvu, joka johtuu pitkälti ulkopaikkakuntalaisista (nettovaikutus 14 asiakasta), jotka siirtyivät hyvinvointialueen asiakkaiksi vuoden 2023 alusta. Ostoasumispalveluiden hinnankorotukset vuodelle 2023 olivat poikkeuksellisen suuria. Hinnankorotuksiin varattiin 7 Me määräraha. Henkilöstön saatavuudessa on ollut koko vuoden haasteita, etenkin sairaanhoitajista ja hoitotyön sijaisista on pulaa. Kuntoutuskeskuksessa on jouduttu sulkemaan sairaansijoja hoitohenkilöstö ja lääkärivajeen vuoksi.

Vammaispalveluissa luotiin uusia toimintatapoja ja annettiin tilaa yhteisöohjautuvien tiimien syntyä. Tähän vaikutti osaltaan Eteva kuntayhtymän toiminnan lakkaaminen ja siirtyminen osaksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta vuoden 2023 alussa. Osa entisistä Etevan työntekijöistä ja toiminnasta siirtyi osaksi hyvinvointialueen vammaispalvelujen toimintaa. Muutos kasvatti vammaispalvelujen henkilöstömäärää 330 henkilöllä ja asumispalvelujen ja päiväaikaisen toiminnan omien yksiköiden määrä alueella kasvoi.

Vammaispalvelujen tulosalue ylitti talousarvion 2,8 M€:lla. Ylitystä tapahtui erityisesti kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan ostopalveluissa 1,4 M€ ja omaishoidon tuessa 1,0 M€. Asiakasmäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuoteen verrattuna eikä myöskään kustannusten kasvu ollut merkittävää kummassakaan edellä mainitussa asiakasryhmässä. Omaishoidon tuen kustannukset kasvoivat 4 % edellisestä vuodesta ja työ- ja päivätoiminnassa kustannukset alenivat, johtuen siitä, että Etevan palvelut siirtyivät vuoden alussa ostopalveluista omaan tuotantoon. Sopimuskorotuksiin ei ollut varauduttu talousarviossa, minkä vuoksi ylitystä tapahtui erityisesti työ- ja päivätoiminnan ostopalvelujen suhteen. Merkittävää on huomioida kustannuskehityksen suhteen, että henkilökohtaisen avun kohdalla kustannukset alenivat edelliseen vuoteen verrattuna 1 %:n verran, kun esimerkiksi vuonna 2022 kustannukset kasvoivat 11 %.

Ikäntyneiden ja vammaisten ostopalveluiden valvonnassa painopistealueena oli omavalvonta, joka kattaa toiminnan kaikki osa-alueet. Tätä toteutettiin suunnitelmien mukaisesti.

Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelualue

Vuonna 2023 alusta käynnistyi kauan odotettu sote-uudistus ja hyvinvointialueet aloittivat toimintansa. Keusotessa toiminnan alkamista sujuvoitti merkittävästi jo neljä vuotta

jatkunut Keusote-kuntayhtymän toiminta, joka loi vankan perustan uuden hyvinvointialueen työskentelylle. Miellan palvelualueeseen kuuluvat aikuisten sosiaali-, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut. Kaikkiaan palvelualueella työskentelee 809 vakituista työntekijää ja heidän lisäksi lukuisia määräaikaista työntekijöitä. Kokonaishenkilöstövahvuus on lähes 1 000 työntekijää.

Siirtyminen hyvinvointialueelle 1.1.2023 toi mukanaan kahden uuden toiminnan käynnistymisen Miellan toiminnassa aiempaan verrattuna. Psykologi- ja kuraattoripalvelut siirtyivät vuodenvaihteessa kunnilta hyvinvointialueille. Kuraattorit ja psykologit ovat kuitenkin edelleen osa kouluuyhteisöä ja jatkoivat työskentelyään koulun tiloissa. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut palvelevat 103,5 toimen voimin 37 125 oppilasta tai opiskelijaa esiopetuksesta toiselle asteelle lain edellyttämänä lähipalveluna kouluilla ja oppilaitoksissa. Haasteena alkuvuonna oli koulupsykologien heikko saatavuus, jota pyrittiin parantamaan erilaisten henkilöstöetuuksien avulla. Tilanne korjaantuikin merkittävästi loppuvuoden aikana.

Ridasjärven päihdehoitokeskuksen toiminta ja henkilöstö siirtyivät 1.1.2023 osaksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintaa oltuaan sitä ennen 19 jäsenkunnan omistama kuntayhtymä. Muutoksen myötä hyvinvointialueen omana toimintana on koko päihdehuollon palveluketjun prosessi: avohoidon palvelut, katkaisu- ja vieroitushoito ja laituskuntoutus. Keusoten näkökulmasta uutta on yhteistyö Vantaa-Keravan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueiden sekä Helsingin kanssa, jotka ostavat laitospalveluita Ridasjärveltä ja mahdollisesti päihdevierotusyksiköstä.

Aikuisten mielenterveys-, päihde ja sosiaalipalvelut

Nuorten aikuisten mipä-tiimi aloitti toimintansa toukokuussa 2023. Tiimissä työskentelee 11 sairaanhoitajaa ja 1 sosiaalityöntekijä paikkakuntakohtaisista tiimeistä. Jälkihuoltonuorten palvelut henkilöstöineen siirtyivät suunnitellusti lastensuojelusta aikuisten palveluihin toukokuussa 2023. Jälkihuollon ikäraja pidennettiin lakimuutoksella 25 ikävuoteen saakka vuonna 2022. Jälkihuollon kehittäminen ja työtapojen yhtenäistäminen tulosalueen muiden palveluiden kanssa aloitettiin. Tiimiin on myös siirretty sosiaalityöntekijäresurssia vastaamaan lakisääteisen veloitteen mukaisesti erityistä tukea tarvitsevien nuorten kanssa tehtävästä työstä.

Ukrainan sota syttyi helmikuussa 2022 ja aiheutti sotapakolaisten virran Suomeen. Maahanmuuttajapalvelut valmisteli yhdessä kuntien kanssa Ukrainan pakolaisten kuntapaikoille siirtymiä vuoden 2023 aikana yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Päätös perheryhmäkodin perustamisesta alaikäisille pakolaistaustaisille lapsille tehtiin toukokuussa palveluiden järjestämisen lautakunnassa ja asian valmistelu on ollut käynnissä sen jälkeen. Perhehoitoa järjestetään 1.9. alkaen Keski-Uudenmaan alueella asuville pakolaislapsille Länsi-Uudenmaan hva:n kanssa tehdyn palvelun tuottamissopimuksen avulla.

Sosiaalisessa kuntoutuksessa seurattiin TE-hallinnossa käynnissä olevaa "TE-palvelut 2024" -uudistusta. Uudistus vaikuttaa TE-palvelujen ja hyvinvointialueen työnjakoihin sekä yhteistyöhön mm. aktivointisuunnitelmatyön ja kuntouttavan työtoiminnan osalta. Tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä työkykytiimin, Ohjaamojen, aikuissosiaalityön ja maahanmuuttopalveluiden kanssa ja näin lisätä TYP-työn tunnettuutta ja verkostojen toimivuutta. TYP-työssä tehtiin myös aktiivista verkostotyötä sisäisten ja ulkoisten kumppaneiden kanssa. Sosiaalinen kuntoutus osallistui työkykyhankkeen toiminnan jatkojuurruttamisen työryhmiin työkykyhankkeen loputtua. Haasteena oli työkykyprosessiin liittyvän työn sisällyttäminen osaksi sosiaalisen kuntoutuksen henkilöstön työnkuvia.

Asunnottomuutta vähentävien sote-palveluiden kehittämishanke Nestorin tavoitteena oli asumissosiaalisen työn rakenteiden vahvistaminen ja luominen. Hankkeessa luotiin asunnottomuutta vähentäviä ja ennaltaehkäiseviä matalan kynnyksen rakenteita sekä kehitettiin asumissosiaalisen työn osaamista sote-palveluissa ja verkostoissa. Hankkeen painopiste oli vahvasti rakenteissa ja ennaltaehkäisevässä työssä. Hanke päättyi vuoden 2023 lopussa.

Mielenterveys- ja varsinkin päihdeongelmat ovat väestössä lisääntyneet ja nämä tekijät yhdessä vaikuttivat merkittävästi ostopalvelujen käyttötalouteen. Ostopalveluiden hinnat nousivat, asiakasmäärät kasvoivat ja toimintatuotot vähentyivät. Hyvinvointialueen strategian mukaisesti mielenterveys- ja päihdepalveluissa jatkettiin toiminnan painopisteen muuttamista varhaiseen puuttumiseen ja ennaltaehkäisyyn, mikä käytännössä tarkoitti mm. sitä, että yksilö- ja ryhmämuotoisten lyhytinterventioiden (ohjattu omahoito, terapiat etulinjaan, HOT) tuotantoa lisättiin ja vakiinnutettiin. Valtaosa henkilöstöstä osallistui Terapiaan etulinjaan -koulutukseen toimintavuoden aikana. Koulutusta jatketaan tulevana vuosinakin.

Omissa asumispalveluyksiköissä, Wärttinässä, Tähkässä ja Jyvässä, otettiin käyttöön etäosastotoiminta 1.2.2023 alkaen yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa. Palvelulla tavoiteltiin taloudellisia säästöjä erikoissairaanhoidon menoista. Etäosastotoiminnan asiakkaat eivät pääse HUSin osastohoitoon, vaan hoitoa tarjotaan etäosastopalveluna tai asiakkaiden kotiuttaminen osastohoidosta voi aikaistua tarjottavan etäosastotoiminnan myötä. Riskinä on kuitenkin erikoissairaanhoidotarpeen siirtyminen asumispalveluihin.

Aikuissosiaalityön ja työikäisten asiakasohjauksen välillä tehtiin tiivistä kehittämistyötä syksyn aikana liittyen uusien asiakkaiden palvelutarpeen arviointityön sekä ohjaus- ja neuvontapalveluiden siirtoon aikuissosiaalityöstä asiakasohjaukseen. Muutosten johdosta aikuissosiaalityöstä sovittiin siirrettäväksi yt-menettelyllä asiakasohjaukseen yhteensä kuusi vakanssia. Tällöin sovittiin vielä järjestäytymisestä aiempien kuntakohtaisten tiimien sijaan aluetiimeihin: eteläinen ja pohjoinen aikuissosiaalityö. Syksyn aikana suunniteltiin myös siirtymistä Miepän yhteiseen toimistotiimiin, jonka jälkeen tulosalueen etuuskäsittely- ja sihteerityö on keskitetty.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut

Perhekeskuspalvelujen johtamisjärjestelmän muutos astui voimaan hyvinvointialueelle siirryttäessä. Opiskeluhuollon kokonaisuudessa koulukuraattorit ja psykologit sekä koulun tuen kuntouttavien luokkien psykiatriset sairaanhoitajat muodostivat koordinoitavan kokonaisuuden. Lisäksi lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut sisältäen perheneuvola- ja nuorisoasemapalvelut, neuvolapsykologipalvelut ja interventiokoordinaation integroitiin omaksi koordinoitavaksi kokonaisuudeksi. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut perhesosiaalityö, perheohjaus ja ammatillinen tukihenkilötyö, lapsiperheiden kotipalvelu ja varhaisen tuen perhetyö sekä perheoikeudelliset asiat muodostivat oman koordinoitavan kokonaisuuden. Neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto säilyivät entisessä koordinaatorakenteessa.

Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen rahoituksella kehitettiin perhekeskuksen Keski-Uudenmaan kohtaamispaikkatyötä kuntien nimeämiin kohtaamispaikkoihin. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen yhteistyössä kuntien, seurakuntien ja järjestöjen kanssa jatkui luodussa koordinaatorakenteessa ja verkoston toimintavuodelle asettamien tavoitteiden suuntaisesti. Hyvinkään Rentton sote-keskukseen suunniteltiin lapsiperheiden matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoimintaa. Sen suunnittelu jatkuu RRP2-rahoituksen turvin.

HUS yhteistyössä jatkettiin nuorten psykososiaalisten menetelmien levittämistä masennuksen hoitoon tarkoitettujen IPC:n ja IPT-N sekä ahdistuksen hoitoon tarkoitettujen CoolKids ja Ahdistuksen lyhytinterventio sekä ensivaiheen tukeen tarkoitettujen Pienten lasten, Lasten- ja Nuorten ohjattu omahoito menetelmien kouluttamisella, menetelmäohjauksella ja jalkauttamisella erikseen nimetyille ammattiryhmille. Tämä jatkuu niin ikään RRP2-hankkeen rahoituksen turvin ja liittyy tulevaan terapiatakuun toimeenpanoon.

Lasten ja nuorten mielenterveystuen portaat luotiin. Porrasteisen mallin mukaisesti lasten ja nuorten keskivaikeiden mielenterveys- ja päihdehäiriöiden hoitoa toteutetaan jatkossa perustasolla opiskeluhuollossa, nuorisoasemilla ja perheneuvoloissa.

Lasten ja nuorten tuen ja avun saantia Tulevaisuuden Sote-keskus hankesuunnitelmaan kirjatus mukaisesti systematisoitiin perheissä, joissa vanhemmilla on päihde- tai/ja mielenterveysongelmia (käyttösuunnitelmatavoite). Tätä tavoitetta tukemaan kuvattiin vanhempien hoitopalveluketju yhdessä aikuisten päihde- ja mielenterveyspalvelujen, lastensuojelun ja terveystieteiden kanssa ja hankerahoituksella palkattiin huhtikuusta alkaen hankekoordinaattori.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto antoi epäkohtailmoituksen seurauksena huomautuksen hyvinvointialueelle perhesosiaalityön työntekijäkohtaisesta asiakasmäärästä. Perhesosiaalityön käytettävissä ei ollut riittävää määrää sosiaalihuollon ammattihenkilöitä

vastaamaan asiakkaiden lakisääteisistä sosiaalihuoltolain mukaisista lapsiperhepalveluista. Aluehallituksen toukokuussa saapuneen huomautuksen jälkeen aloitettiin heti tilapäiset toimenpiteet henkilöstövahvuuden parantamiseksi perhesosiaalityössä. Asiakasmäärässä esiintyi kasvua (2,7 %) verrattuna edelliseen vuoteen. Vuodesta 2021 alkaen asiakasmäärän kasvu on ollut 13 %.

Lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityössä toteutettiin systeemistä työtettä ja tiimimallia. Systeemisessä työtöteessä korostuu sosiaalityöntekijän suhde lapseen ja vanhempaan. Systeemisen lastensuojelun kouluttaminen ja työtöteen juurruttaminen on jatkuva prosessi. Keusoten lastensuojelutyö kattaa koko palveluketjun omana toimintana avohuollon työstä sijaishuoltoon. Lastensuojelulaitosten ylläpitäminen omana toimintana tuo työhön laatua ja kustannustehokkuutta. Palvelu ja hoito suunnitellaan lapsen ja perheen tarpeita vastaavaksi.

Lastensuojelun tehostetun perhetyön yksikkö perustettiin joulukuussa 2022. Tehostetun perhetyön perheohjaajat keskitettiin yhden esihenkilön alle. Tehostettu perhetyö toimii edelleen 4 alueella, lähellä avohuollon sosiaalityötä, mutta on hallinnollisesti oma yksikkönsä, josta sosiaalityöntekijät tilaavat asiakkaille palvelua. Tehostetun perhetyön prosessi on vakioitu ja tavoitteena on tuottaa tasalaatuiset palvelut hyvinvointialueella. Kiireellisen perhetyön prosessi käynnistyy vuoden 2024 aikana.

Keusoten omien lastensuojeluyksiköiden käyttöaste on ollut korkea, n. 97 % koko toimintavuoden ajan.

Auerkulman perhetukikeskus muutti väistötiloihin Uudenmaantie 1 helmikuussa 2023. Vanhat rakennukset purettiin ja uusien tilojen rakentaminen on käynnissä. Uuden Auerkulman rakentaa Hoivatilat Oy, joka vuokraa tilat hyvinvointialueelle. Uusien tilojen luovutus tapahtuu toukokuun 2024 lopussa ja niihin sijoitetaan 2 vastaanotto- ja arviointiyksikköä.

Sijaishuollon ostopalveluiden kustannukset nousivat 15–18 % uuden puitesopimuksen vuoksi. Hyvinvointialueohjelman osana on valmisteltu lastensuojelun kodin ulkopuolisen hoidon palvelurakenteen muuttamista. Palvelurakennetta muutetaan siten, että laitoshoidon omaa tuotantoa lisätään nykyisestä. Oma tuotanto laajenee asiakasryhmiin, jotka nyt ohjautuvat yksityisten palvelutuottajien yksiköihin. Tällä toimenpiteellä on inhimillisten hyötyjen lisäksi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia tulevina vuosina.

Terveyspalvelujen ja sairaanhoidon palvelualue

Terveyspalvelujen ja sairaanhoidon palvelualueen toiminnan siirtyminen hyvinvointialueelle sujui suunnitellusti ja toiminta jatkui kuntayhtymän aikaisella organisaatorakenteella. Terveyspalvelujen ja sairaanhoidon (TEPASA) palvelualueeseen kuuluvat Avosairanhoidon lääkäri- ja hoitajavastaanottopalvelut, suun terveydenhuolto,

sairaalapalvelujen akuuttiosastotoiminta ja kotisairaala, lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut ja kliiniset tukipalvelut. Palvelualue vastaa HVA:n eri palvelujen lääketieteellisestä tuesta ja lääkäritoiminnasta. Kaikkiaan palvelualueella työskenteli toimintavuoden lopulla 1246 työntekijää. Näistä vakituisia oli 78 % ja sijaisia tai muita määräaikaista 22 %.

Toimintavuonna henkilöstön saatavuudessa oli edelleen haasteita. Merkittävimpiä henkilöstöpuutteita oli lääkärien, suuhygienistien ja puheterapeuttien ammattiryhmissä, mutta myös sairaanhoitajien työpanosta jouduttiin vuokraamaan. Henkilöstökustannuksista säästyivät muutettuun käyttösuunnitelmaan nähden n. 0,54 M€.

Palvelutuotannon varmistamiseksi omaa henkilöstöä täydennettiin vuokratyövoimalla ja ostoilla. Palvelualueen työvoiman vuokrauskustannukset ylittivät muutetun käyttösuunnitelman n. 1,6 M€ ja lääkärien ostokustannukset n. 1,7 M€.

Palvelualueella oli seurantavuoden aikana n. 1,2 milj. monikanavaista asiakaskontaktia. Vastaanottokäyntejä toteutui n. 450 000, etävastaanottoja n. 230 000 ja kotikäyntejä vajaa 40 000 kpl. Erityyppisiä osastohoitojaksoja oli n. 9 300 kpl ja näistä kertyi n. 111 000 hoitopäivää. Kysyntä kasvoi kokonaisuudessaan hieman edellisestä vuodesta.

Toimintavuoden aikana koronapandemia julistettiin päättyneeksi. Koronapandemian jälkeen on edelleen todennettavaa hoitovelkaa, joka kerrytti omalta osaltaan hoitojonoja vastaanottopalveluissa ja suun terveydenhuollossa. Koronapandemiavuosien aikana merkittävästi kasvatettua etävastaanottotoimintaa hillittiin etenkin pitkäaikaissairaiden vastaanottotoiminnassa. Tällä pyrittiin turvaamaan lääketieteellisesti haastavan kokonaisvaltaisen hoidon suunnittelu ja ohjaus. Etävastaanottotoiminta sopii kuitenkin hyvin yksittäisten selkeiden asioiden hoitamiseen, hoitosuunnitelman ja hoidon seurantaan.

Vuonna 2023 koronavirusta esiintyi läpi koko vuoden ja kaksi voimakkaampaa epidemiaaaltoa esiintyi maaliskuu- ja lokajoulukuussa. Aaltojen aikana koronaviruksen lisäksi väestössä kiersi muitakin sairastumisia aiheutuneita viruskantoja. Koronavirus- ja influenssarokotuksia on tarjottu väestölle THL suositusten mukaan ja influenssarokotuskattavuus kasvoi aikaisemmasta. Toimintavuoden aikana koko väestön koronarokotuksia ei enää ollut, vaan ne kohdennettiin riskiryhmiin kuuluville.

Epidemiajaksot lisäsivät asukkaiden yhteydenottojen määrää, vastaanottopalvelujen kysyntää ja kuormittivat vuodeosastojen toimintaa. Henkilöstön sairastuminen virustauteihin lisäsi poissaoloja. Aaltojen huipulla henkilöstövajetta ei pystytty korvaamaan sijaisilla, mikä aiheutti mm. akuuttiosastoilla paikkasulkuja ja heikensi yleisesti palvelujen saatavuutta. Koronasta aiheutui lisäkustannuksia n. 0,6 M€, joka koostui pääsääntöisesti koronanäyte- ja koronälääkityskuluista. Alkuperäisessä talousarviossa ei ollut varausta koronaan liittyviin erilliskustannuksiin.

Toimintavuonna palvelualueella siirryttiin asteittain terveydenhuollon OMNI360 ja suun terveydenhuollon Winhit asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttäjiksi. Käyttöönottojen yhteydessä palvelutuotanto hidastui ja tämä heijastui kykyyn vastata yhteydenottoihin ja aiheutti jonoutumista. Jonoja on purettu henkilöstön vapaaehtoisena lisätyönä ja lisäostoina. Vuonna 2024 yhtenäiset järjestelmät tulevat edistämään palvelujen alueellista yhdenmukaista saavutettavuutta ja saatavuutta. Yhteisesti käytettävissä oleva tieto parantaa asiakasohjausta ja asiakas- ja potilasturvallisuutta. Myös tavoitteena oleva päällekkäisen työn vähentyminen parantaa asiakaskokemusta ja tuo kaivattuja taloussäästöjä.

Avopalveluiden tulosalue ylitti muutetun käyttösuunnitelman n. 1,4 M €. Suurimmat ylitykset aiheutuivat lääkäri- ja hammaslääkäripalvelujen ostoissa, muun työvoiman vuokrauksessa, HUS päivystyspalvelu- ja HUS päivystysapupalveluustoista.

Toimintavuonna vastaanottopalvelujen saavutettavuus parani. Vastaanottopalvelujen puhelinpalvelun takaisinsoittoviiveet lisääntyivät vuonna 2022, ja vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä tilanne paheni edelleen vaiheittaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton, epidemiatilanteen ja työntekijävajeen kasvun myötä. Maaliskuussa Etelä-Suomen aluehallintovirasto otti Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn sekä välittömän yhteydensaannin toteutumisen oma-aloitteiseen viranomaisvalvontaan. Tilanne saatiin toimintavuoden aikana korjaantumaan investoimalla ohi budjetin keskitettyyn hoidon tarpeen arviointitoimintaan, jonne ohjattiin kiireellisen hoidon tarpeen arvioinnit ja uusien asiakkuuksien yhteydenotot. Edellä kuvatus ns. Etäterveysasematoiminnan (jatkossa digitiimi) kulut olivat 2,7 M€. Toiminta katettiin Kestävän kasvu ohjelman rahoituksesta ja vastaanottopalvelujen täyttämättömien vakanssien määrärahoista. Toiminnan käynnistäminen selittää osaltaan tulosalueen ylitystä. Vuoden aikana vastaanottopalvelujen kaikkien eri linjojen puhelinyhteydenottoihin vastaaminen saman päivän aikana parani 46 %:sta 70 %:n. Takaisinsoittojen vasteajat toimintavuoden alussa olivat pisimmillään keskimäärin 5,5 vrk (mediaani 22 h) ja vuoden lopussa keskimäärin 22 tuntia (mediaani 2,1 h). Kuntakohtaiset vasteaikaerot ovat kaventuneet, mutta eivät ole täysin yhdenmukaistuneet.

Osana hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä vastaanottopalveluissa käynnistettiin jonoton vastaanottomalli -projekti, jonka tavoitteena on varmistaa kaikille potilaille hoitotakuun mukaiset palvelut sekä turvata pitkäaikaissairaille hoidon jatkuvuus.

Perusterveydenhuollon kiireetöntä hoitoon pääsyä koskeva lainsäädäntö muuttui 1.9.2023. Muutos tiukensi hoitoon pääsyn enimmäisaikoja siten, että pth:n hoitotakuu uusissa tilanteissa on 14 vuorokautta ja hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisten käyntien osalta 3 kuukautta. Suun terveydenhuollossa määräaika muuttui 4 kuukauteen. THL:n ylläpitämään Avohilmo-rekisteriin toimitetuista perusterveydenhuollon asiointitiedoista muodostetaan hoitoon pääsyn tietokantaraportteja, jotka päivittyvät kerran kuukaudessa ja niistä laaditaan 2 x vuodessa julkaistavat tilastoraportit. Keusoten

käyttöön ottamassa potilastietojärjestelmässä on ollut puutteita, joiden vuoksi THL:n Avohilmoraportit eivät ole täysin luotettavia vuoden 2023 osalta. THL:n raporttien perusteella Keusoten avosairaanhoidossa hoitoon pääsy toteutui 91 % viikon sisään ja 96 % kahden viikon sisään hoidon tarpeen arvioinnista. Vastaanottopalveluissa oli kuitenkin hoitojonoja, joissa odotusajat vaihtelivat 14–175 vuorokauden välillä. Jonokäytäntö ei ole asianmukainen ja sitä lyhennettiin mm. oman henkilökunnan lisätyönä. Pitkään valmisteilla ollut lääkärivastaanottojen palveluseteli valmistui, mutta vuoden vaihteeseen mennessä yhtään palvelutuottajaa ei ilmoittautunut mukaan toimintaan. Myös suun terveydenhuollon, opiskeluterveydenhuollon, sekä kouluterveydenhuollon lääkäripalvelujen palvelusetelien käyttöönottoa edistettiin.

Suun terveydenhuollossa ennusteiden mukainen kysynnän kasvu ja koronapandemian jälkeinen yksilöllinen hoitovälin purkautuminen on jonouttanut kiireetöntä suun terveydenhuollon palvelua. Oman toiminnan tehostamisen lisäksi jonopurkua toteutettiin eri muodoissaan pitkin vuotta. Toimenpiteistä huolimatta vuoden lopulla tarkastusjonossa oli n. 8000 aikuista ja näistä lähes puolella hoitotakuu ylittyi. Vuoden 2024 haasteena tulee olemaan suun terveydenhuollon palvelutuotantorakenteen uudelleen arviointi.

Seurantakaudella perhekeskuspalvelujen lääkärien terveystarkastukset eivät ole toteutuneet lain määräämällä tavalla henkilöstöpulan ja hoitovelan vuoksi. Lääkäriyötä priorisoitiin ja kohdennettiin ennaltaehkäisevässä työssä alle 1-vuotiaiden ja raskaana olevien terveystarkastuksiin, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon huolilapsille ja nuorille sekä perheneuvolan ja nuorisoseuran asiakkaille sekä kutsuntatarkastuksiin.

Kuntoutuspalveluissa muutettu talousarvio alittui n. 0,45 M€. Ylityksiä muodostui lähinnä palvelujen ostoissa.

Lääkinnällisen kuntoutuksen ostot olivat tavoiteltua suuremmat. Kasvuun on vaikuttanut mm. asiakkaiden palvelutarpeiden lisääntyminen ja HUS jatko-hoitokäytäntöjen muutokset, joiden perusteella asiakkaiden kuntoutusvastuu on siirretty hyvinvointialueille. Vuoden lopussa onnistuneet puheterapiarekrytoinnit tulevat omalta osaltaan jatkossa pienentämään lääkinällisen kuntoutuksen kuluja.

Kiljavalla toimivan Kuntoutuskeskuksen toimintakulut ylittyivät ja tuottokertymä jäi alle odotusten. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa Keusoten aikaisempi ulkokuntalaisille kohdennettu palvelun myynti tyrehtyi. Toimintaa on ajoittain jouduttu supistamaan osastoepidemioiden ja lääkärivajeiden vuoksi. Asiakasmaksutuotot jäivät pienemmän käyttöasteen vuoksi niukemmiksi. Kuntoutuskeskuksen toiminnan kehittämisessä on fokusoitu etenkin ryhmä- ja kurssimuotoisiin kuntoutuspalveluihin. Toimintavuoden aikana Keusoten Kuntoutuskeskuksen uusia vaihtoehtoisia, mahdollisia tilaratkaisuja ja palvelurakennetta on suunniteltu osana hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelman laatimista.

Kehitysvammavastaanotolla on ollut haasteellinen henkilöstötilanne etenkin toimintavuoden loppupuolella, joka heijastui palvelujen saatavuuteen. Asiakkaiden kuntoutussuunnitelmien laadinnassa on ollut viiveitä, josta on aiheutunut hyvinvointialueelle ylimääräisiä kustannuksia ostopalvelujen kasvuna. Toimintayksikkö on onnistunut digitaalisten palvelujen käyttöönoton edistämässä ja vammaispalvelujen kanssa tehtävän monialaisen yhteistyön kehittämisessä.

Hyvinvointialueen apuvälinepalvelut tuotetaan yhteistyössä HUS Hyvinkään Apuvälineyksikön ja HUS Apuvälinekeskuksen kanssa. Apuvälinepalvelujen ostot HUS yhtymältä kasvoivat ennakoitua suuremmaksi. Tähän on vaikuttanut yleinen tarvikkeiden hintojen nousu, palvelun kysynnän kasvu ja uuden toiminnan alkujärjestäytyminen. Vuosi 2023 oli HUS:n keskitetyn apuvälinepalvelun ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Vaikka toiminta on hiljalleen vakiintunut, pystytään keskittämisen kustannusvaikutuksia ja niiden kehittymistä ennustamaan luotettavammin vasta seuraavan toimintakauden alusta.

Arviointi- ja kotikuntoutuspalveluilla on tärkeä rooli osana potilaiden kotiutumisprosessia. Toimintavuoden aikana henkilöstömäärää lisättiin ja tällä saatiin hetkellistä hidastumista siirtoviivehoitoviivepäivien kertymään. Syyskaudella Arkitiimissä toimiva tilapäisen kotihoidon osa-alue palautettiin organisaatiossa kotihoidon alaisuuteen, jotta toiminta saatiin tehostettua muun kotihoitopalvelujen synergia hyödyntämällä.

Kliinisten tukipalvelujen tulosalue ylitti muutetun talousarvion n. 0,5 M €. Ylitykset johtuvat infektio- ja tartuntatautiyksikköön kohdistuneista koronakustannuksista, seulontapalvelujen ja hoitotarvikejakelun ylityksistä. Hoitotarvikkeiden hinnat ovat toimintavuoden aikana kasvaneet mm. raaka-ainehinnoittelun, sähkön ja kuljetuskulujen kasvun myötä.

Keski-Uusimaa järjestää kohdunkaulan, rinta- ja suolistosyöpäseulonnat. Tavoitteena on, että vähintään 80 % kutsuttavista vastaa kutsuun. Kohdunkaulansyövän seulontoihin osallistumisaktiivisuus on kasvanut vuodesta 2021. Vuoden 2023 osalta alustava tieto ennakoii vähintään samantasoista seulonta-aktiivisuutta kuin vuonna 2022 (n. 72 %). Rintasyöpäseulontoihin on alustavan tiedon mukaan osallistunut 81 % kutsutuista (vuonna 2022 80,6 % ja 77 % vuonna 2021). Suolistosyöpien seulonta aloitettiin vuonna 2022 uutena valtakunnallisena syöpäseulontana. Ensimmäisenä seulontavuotena osallistumisaktiivisuus oli 78,6 % ja vuonna 2023 laski 71,2 %:n. Löydösten perusteella jatkotutkimuksiin lähetettiin 5.3 % seulotuista. Seulontatoimintaan varatut määrärahat ylittyivät vajaa 0,1M€.

Sairaalapalvelujen tulosalue ylitti muutetun talousarvion n. 1 M €. Merkittävimmät ylitykset aiheutuivat työvoiman vuokrauksesta, lääkäripalvelujen ostoista sekä potilaiden ateriapalvelujen ostoista.

Akuuttiosastojen täyttöaste on ollut korkea koko vuoden ja toiminta edellyttää täysimääräistä miehitystä. Hoitohenkilökunnan hankintakilpailutus keväällä epäonnistui ja

kesää vasten hoitajia jouduttiin vuokraamaan kiireellä. Toiminta kasvatti kustannuksia ja aiheutti budjetin ylittymistä. Loppuvuotta kohden tilanne korjaantui onnistuneiden suorarekrytointien myötä. Ostopalvelulääkäreitä käytetään sairaalapalveluissa pääasiassa akuuttiosastoilla ja asumispalveluiden lääkäripalveluissa. Loppuvuodesta lääkäriostoja jouduttiin tekemään myös kotihoitoon ja geriatrian poliklinikalle, mikä aiheutti merkittävää määrärahojen ylittymistä.

Epidemia-aaltojen aikana todettiin koronatartunnan saaneiden potilaiden määrien nousua, toimintayksiköiden sisäisiä epidemioita ja lisäkuolleisuutta. Väestön kuolleisuus koronavirustautiin oli kuitenkin kokonaisuudessaan vähäisempää kuin vuonna 2022. Keusoten akuuttiosastoilla hoidossa olleet koronapotilaat olivat iäkkäitä ja monisairaita, jonka vuoksi hoitajaksot pitkittyivät. Etenkin epidemiahuippujen aikana potilassiirrot erikoissairaanhoidosta hyvinvointialueen palveluihin hidastuivat, mikä aiheutti maksullisten siirtoviivehoitopäivien kasvua. Näitä kertyi vuoden loppuun mennessä 2677 kpl, mikä oli 22 % enemmän kuin vuonna 2022. Tämä tarkoittaa n 3,36 M€ ylimääräistä kustannusta ja 61 % kasvua edellisvuoteen nähden. HUS-yhtymä korotti 100 % siirtoviivehoitopäivämaksuja vuoden 2023 alussa. Siirtoviiveiden kertyminen on osoitus hyvinvointialueen palvelukokonaisuuden, eli systeemin toiminnasta. Tässä jokaisella erikoissairaanhoidosta kotiutumiseen osallistuvilla hyvinvointialueen palvelulla on vaikutuksensa potilasvirtauksen sujuvuuteen. Potilasvirtausta on seurattu ja analysoitu tarkkaan koko vuoden. Etenkin palvelusta toiseen siirtymisen toimintaprosesseja on kehitetty ja henkilöstöä lisätty pullonkaulatoimintoihin. Seurannan perusteella Keusoten sairaalan akuuttiosastoilta jatkohoitoon siirtymistä vaikeuttivat ikääntyneiden palveluasumiseen sijoittumisen hitaus ja Arviointi- ja kotikuntoutustoiminnan viiveet.

Kevään 2023 aikana pilotoidun Liikkuva sairaala-toiminnan osoitettiin vähentävän kotihoidon piirissä olevien ikääntyneiden päivystyskäyttöä. Liikkuvan sairaalan yhteydenotoista 73 % potilaista sai tarvitsemansa akuuttihoiton omassa asuinpaikassaan päivystyskäynnin sijaan. Kotisairaalan osuus sairaalatasoista hoitoa vaativista potilaista on vakiintunut n. 40 %:iin, joka ylittää toiminnalle asetetut tavoitteet. Toiminta on vaikuttavaa ja saa erinomaista palautetta asiakkailtaan.

Erikoissairaanhoido

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Tuloslaskelma

ERIKOISSAIRAANHOITO	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama, %
Toimintatuotot	73 100	-58 100	15 000	10 401	-4 599	-30,7 %
Myyntituotot				210	210	
Maksutuotot	73 100	-58 100	15 000	10 191	-4 809	-32,1 %
Toimintakulut	-263 848 500	-8 857 167	-272 705 667	-287 763 259	-15 057 592	5,5 %
Palvelujen ostot	-263 848 500	-8 857 167	-272 705 667	-287 763 259	-15 057 592	5,5 %
Toimintakate	-263 775 400	-8 915 267	-272 690 667	-287 752 859	-15 062 192	5,5 %

Perustelut poikkeamille

Erikoissairaanhoidon toimintakate ylittyi runsaalla 15 Me:lla muutettuun talousarvioon verrattuna. Kirjanpitolautakunta antoi 20.12.2023 lausunnon HUS-yhtymän alijäämän kirjaamisesta Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kirjanpitoon. Lausunnon mukaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tulee varovaisuuden periaatteen mukaisesti kirjata kirjanpitoonsa osuus HUS-yhtymän alijäämästä vastaisena menona tai menetyksenä, jos kirjanpitolaissa tarkoitetut kirjaamisen edellytykset täyttyvät. Vastainen meno esitetään taseessa pakollisena varauksena tai siirtovelkana kirjanpitolaissa säännösten mukaisesti.

HUSilta saadun tiedon mukaan vuoden 2023 alijäämä on 111.149.777 euroa ja vuoden 2022 alijäämä oli 93.082 euroa. Näin ollen Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin on kirjattava tulokseensa pakollinen varaus 111.242.859 euroa. Toteutuneiden palvelujen käytön suhteessa määritelty Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus alijäämästä on 14.578.883,34 euroa. Erikoissairaanhoidon toimintakatteen ylitys johtuukin siis pääasiassa tästä HUSin alijäämän kirjaamisvelvoitteesta. Pakollisen varauksen kirjaamisvelvoite ei ollut tiedossa vuoden 2023 talousarviomuutosta tehtäessä.

Aluevaltuuston on 7.3.2024 § 11 myöntänyt ylitysoikeuden vuoden erikoissairaanhoidon vuoden 2023 muutettuun talousarvioon.

Olenneiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Sote-uudistuksen ja hyvinvointialueuudistuksen myötä HUS-kuntayhtymän toiminta lakkasi ja sen tuottamien palvelujen järjestämisvastuu siirtyi HUS-yhtymälle 1.1.2023 alkaen. HUS-yhtymän toiminnan rahoittavat Uudenmaan neljä hyvinvointialuetta, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Vantaa-Kerava, sekä Helsingin kaupunki. Yhteistoiminnalla ei ole kaupallista luonnetta. Sopijaosapuolet ovat sitoutuneet tekemään yhteistyötä eri tasoilla.

Vuoden alussa HUS Uudenmaan Hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän yhteistyöfoorumit järjestäytyivät ja pitkin vuotta niiden kokoonpanoa ja tehtäviä on täsmennetty.

HUS-järjestämissuunnitelma hyväksyttiin Uudenmaan hyvinvointialueiden aluevaltuustoissa, Helsingin kaupunginvaltuustossa ja HUS-yhtymän yhtymäkokouksessa alkuvuonna 2023.

Hus-yhtymän toiminnan ja talouden toteutuminen

HUS-yhtymän yhtymäkokous hyväksyi kokouksessaan 14.12.2022 § 21 vuoden 2023 talousarvion. Vuodelle 2023 asetettu tulostavoite oli nollatulos, jolloin vuosikate vastaa poistoja. Hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kautta HUSille myönnetty laskutuskehys vuodelle 2023 oli 2 101,4 Me, joka oli noin 73 Me alle HUSin esittämän tason. Rahoituksen ollessa kiinteä, ja jo lähtökohtaisesti toimintaan nähden niukka, jouduttiin talousarviota merkittävästi sopeuttamaan.

Hallitus käsitteli talousarvion valmistelun tilannetta useaan kertaan syksyn aikana, ja linjasi tasapainottamisohjelmasta. Ohjelma sisälsi mm. HUS oman tutkimusmäärärahan leikkauksen 17 Me:sta 10 Me:oon rahoituspuhjan puuttuessa, jota ei kuitenkaan lopulta toteutettu. HUSin tutkimustoiminnalla on merkittävä vaikutus koko Suomen terveydenhuollon kehittymiselle. Rahoituksesta puuttuva 7 Me osuus kirjattiin teknisesti tukiin ja avustuksiin, ja rahoituksesta neuvoteltiin STM:n ja hyvinvointialueiden kanssa. Rahoitusta ei kuitenkaan saatu. Talousarvioon sisällytettiin myös 15 Me edestä tuottoja omaisuuden myyntiin liittyen, joissa keskeisin suunniteltu myyntikohde oli Logistiikkakeskus. Yhtymähallituksessa 18.12.2023 §174 kuitenkin linjattiin, ettei edellytyksiä myynnille vuonna 2023 ole STM:ltä asiasta saadun lausunnon perusteella. Myös suunnittelemattomat kustannusten muutokset vaikuttivat merkittävästi tulokseen. Keskeisin tulokseen vaikuttanut tekijä oli sotesektorin palkkaratkaisu, jonka taso ei ollut tiedossa vielä talousarviovaiheessa, tämä tarkoitti noin 48,5 Me kululisäystä.

Saapuneiden läheteiden kokonaismäärä kasvoi merkittävästi vuoteen 2022 verrattuna. Ennalta suunniteltua kiireetöntä hoitoa koskevien elektiivisten läheteiden vertailukelpoinen määrä (356 158) kasvoi 5,2 % edellisvuoteen verrattuna.

Erikoissairaanhoidon päivystyskäyntien määrä väheni 1,0 % vuodesta 2022. Vuonna 2023 päivystyskäyntien päiväkohtainen määrä oli keskimäärin 701, kun vuonna 2022 se oli noin 708 päivystyskäyntiä.

HUSissa hoidettujen kaikkien eri henkilöiden kokonaismäärä (sisältäen sekä yhteispäivystysten terveyskeskuspotilaat, että erikoissairaanhoidon potilaat) oli 691 702 henkilöä. Määrä kasvoi 2,9 % edellisestä vuodesta. Erikoissairaanhoidossa hoidettiin yhteensä 569 404 eri potilasta. Määrä kasvoi 3,2 % edellisestä vuodesta.

HUSin jäsen hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin asukkaista kehykseen luettavia palveluja vuonna 2023 käytti yhteensä 630 283 (35,8 %) asukasta. Määrä kasvoi 8 980 henkilöllä (+ 1,4 %) edellisestä vuodesta.

Vuonna 2023 asukaskohtainen kustannus on keskimäärin 1 214 euroa, joka 10 euroa (+ 0,8 %) suurempi kuin vuoden 2022 deflatoitu asukaskohtainen kustannus.

Sairaanhoidollisen palvelutuotannon vertailukelpoinen volyymi ylitti talousarvion 0,8 % ja kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3,9 %. Tuotanto painottui suunniteltua enemmän kevyempiin tuotteisiin (esim. poliklinikkakäynnit ja päiväkirurgia).

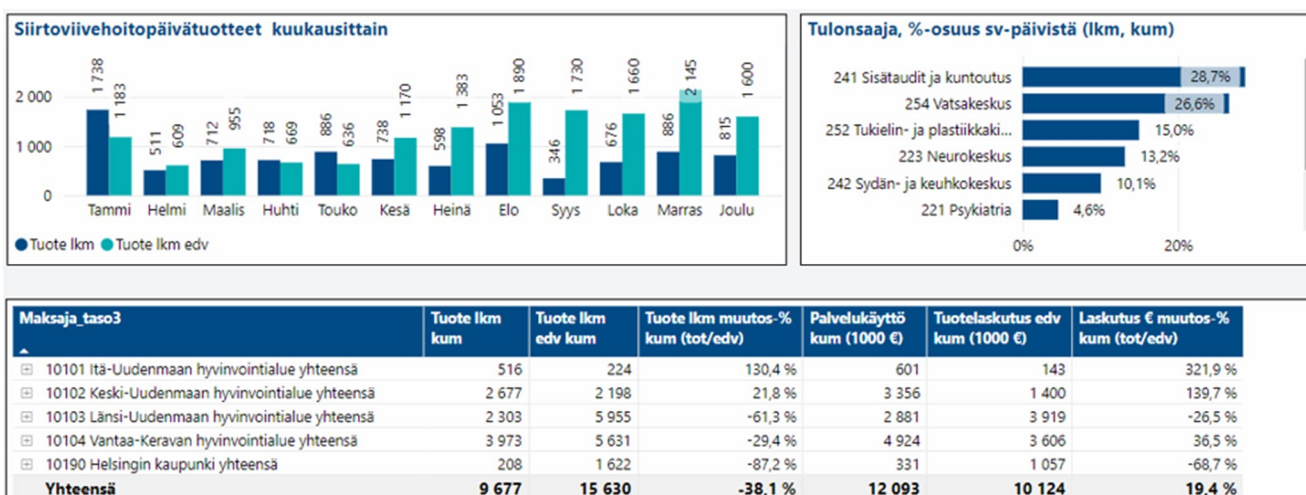
Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelta hoidon tarpeen arviointiin odotti joulukuun lopussa 3 888 henkilöä ja hoitoa odotti 4 035 henkilöä (hoitotakuun piiriin kuuluvat). Koko yhtymän tasolla eniten odottajia on tukielin- ja plastiikkakirurgiaan, pää- ja kaulakeskuksen erikoisaloille sekä vatsakeskuksen erikoisaloille.

Hoidon tarpeen arvioita ja hoitoa odottavien lkm

Hyvinvointialue	HTA odottavien lkm	HTA odottavien lkm edk.	HTA odottavat muutos	Lkm hoitoa odottavat	Lkm hoitoa odottavat edk.	Hoitoa odottavat muutos
Helsingin kaupunki	10 305	10 408	-103	11 346	11 123	223
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	9 015	9 124	-109	8 652	8 469	183
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	5 450	5 251	199	5 274	5 090	184
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	3 888	3 770	118	4 035	3 852	183
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	1 933	1 882	51	2 124	2 057	67
Yhteensä	30 591	30 435	156	31 431	30 591	840

Talousarviovuodelle 2023 HUS-yhtymätasolla asetettiin sitovaksi tavoitteeksi jäsenlaskutuksen kehys 2 101,4 Me, joka toteutui ennakoidusti talousarvion mukaisesti kehyksen ollessa vuosikohtaisesti kiinteä. Palvelujen toteutunut käyttö ylitti kehyksen yhteensä 34,6 Me, ja jäsenkohtainen vaihtelu oli suurta. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen käyttö ylitti talousarvion 8 Me ja tilinpäätöksen yhteydessä tehdyssä kehyksen tasausmenettelyssä Keski-Uudenmaan nettomenot kasvoivat 3,6 Me.

Toimintakulut (2 892,6 Me) ylittivät talousarvion 2,1 % 61,0 Me. Keskeisin ylitystä aiheuttanut kuluerä oli henkilöstökulut 1 604,8 Me, jotka ylittivät talousarvion 3,5 % (54,0 Me). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palkankorotukset vuodelle 2023 eivät olleet talousarviovaiheessa vielä tiedossa ja talousarviossa oli varauduttu noin puolet pienempiin korotuksiin. Toimintatuotot (2 906,5 Me) alittivat talousarvion 1,7 %:lla, 51,4 Me. Keskeisin syy tuottojen alitukselle oli Diagnostiikkakeskuksen liian korkea arvio korona- ja näytteenottoanalytiikan myynnistä vuodelle 2023. Palvelutuotannon taso normalisoitui vuonna 2023 monen poikkeavan vuoden jälkeen. Laskutettavien siirtoviivehoitopäivien määrä laski vuodesta 2022, kuitenkin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kohdalla siirtoviivepäivien määrä nousi edellisestä vuodesta ja laskutus oli 3,36 Me. Siirtoviivepäivien laskutusta ei ole huomioitu kehykseen.

Tilikauden 2023 lopullinen tulos päättyi 111,1 Me alijäämäiseksi. HUS-yhtymällä oli ennestään vuodelta 2022 alijäämää 93 tuhatta euroa, koska valtionvarainministeriön myöntämä rahoitus sote-muutoksen valmistelua varten ei kattanut kaikkia siitä aiheutuneita kuluja. Hyvinvointialuelain 115 § mukaisesti hyvinvointiyhtymän taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Siten HUS-yhtymän tulee kattaa 2022 ja 2023 vuosilta kertynyt alijäämä 111,2 Me vuoden 2025 loppuun mennessä. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston 20.12.2023 antaman suosituksen mukaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin tulee tehdä pakollinen varaus HUS-yhtymän alijäämästä. Alijäämä on kohdennettu hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille palvelujen käytön suhteessa ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus siitä on 14,6 Me. Aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 7.3.2024 alijäämän aiheuttaman talousarvioliityksen, sillä muutostalousarviota käsiteltäessä alijäämän kirjausvelvoite ei ollut vielä tiedossa.

Hyvinvointialue (euroa)	Tasattu kehys TP 2023 ¹⁾	HUS-yhtymän tilikauden tulos TP 2023	TP 2022 alijäämä	Pakollinen varaus TP 2023
Helsingin kaupunki	750 725 243	-39 708 462	-33 254	-39 741 715,28
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	134 066 406	-7 091 237	-5 939	-7 097 175,69
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	275 396 662	-14 566 685	-12 199	-14 578 883,34
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	590 575 911	-31 237 608	-26 160	-31 263 767,86
Vantaa-Keravan hyvinvointialue	350 625 257	-18 545 786	-15 531	-18 561 316,88
UUDENMAAN HYVINVOINTIALUEET YHTEENSÄ	2 101 389 479	-111 149 777	-93 082	-111 242 859,05

Vuonna 2023 HUSin investoinnit olivat yhteensä 250,4 Me. HUSin omaan taseeseen kirjattavien investointien kokonaistoteuma oli 237,1 Me. Rakentamisen osuus oli 179,1 Me. Pääosa suurista hankkeista on edelleen Meilahden, Jorvin, Peijaksen ja Hyvinkään sairaala-alueilla. Kustannuksiltaan suurimmat rakennushankkeet Meilahden alueella vuonna 2023 olivat Tammisairaala (62,7 Me.), Jorvin sairaalan uusi osastorakennus (43,8 Me) ja Naistenklinikan A-osan peruskorjaus (16,7 Me). Lisäksi mittavia rakennushankkeita

olivat Jorvin sairaalan K-leikkausosaston ja alapuolisten tilojen peruskorjaus (7,5 Me) ja Hyvinkään sairaalan osastojen 3 ja 4 sekä A-osan julkisivun peruskorjaukset (5,6 Me). Investointeihin (sisältäen kaikki rahoitusmuodot) varattiin talousarviossa 259,9 Me, josta käytettiin 250,4 Me.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 160,0 Me ja lainoja lyhennettiin 29,6 Me vuonna 2023. Vuoden lopussa lainakanta oli 996,2 Me. Lyhytaikaista rahoitusta ei tarvittu maksuvalmiuden turvaamiseen kuluneen vuoden aikana, eikä lyhytaikaista lainaa tilinpäätösajankohtana ollut. Lainasaamiset vähenivät 24,1 Me. Rahavarat olivat 130,8 Me. Kassan riittävyys oli 15,1 päivää, joten 15 päivän kassan riittävyystavoite saavutettiin. HUS-yhtymän omavaraisuusaste oli 14,9 % (vähimmäistavoite 20 %). Lainakannan ennakoidaan kasvavan lähivuosina, mihin vaikuttaa osaltaan HUSin investointiohjelma.

Pelastustoimi

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Tuloslaskelma

PELASTUSTOIMI	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama, %
Toimintakulut	-16 000 000	-500 000	-16 500 000	-16 300 000	200 000	-1,2 %
Palvelujen ostot	-16 000 000	-500 000	-16 500 000	-16 300 000	200 000	-1,2 %
Toimintakate	-16 000 000	-500 000	-16 500 000	-16 300 000	200 000	-1,2 %

Perustelut poikkeamille

Pelastustoimen talousarviomuutoksessa toimintakuluja lisätiin 0,5 Me:lla Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta saatuun ylitysuhaan perustuen. Pelastuslaitoksen toimintakate toteutui n. 0,2 Me muutettua talousarviota parempana, koska pelastuslaitos onnistui kattamaan osan ylitysuhasta.

Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa tilikauden aikana

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueiden ja pelastustoiminnasta sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyvästä valvonnasta, ohjauksesta, valistuksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Lisäksi pelastuslaitos tukee alueensa kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua, ylläpitää väestöhälytinja järjestelmää sekä laatii ja ylläpitää väestön suojaamiseen poikkeusoloissa liittyvät suunnitelmat yhteistyössä alueensa kuntien kanssa. Lisäksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa sovitun sopimuksen mukaisesti ensihoitopalveluita

molemmilla hyvinvointialueilla. Pelastuslaitos toimii kahdeksan kunnan: Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisen, Tuusulan ja Vantaan alueella. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos kuuluu hallinnollisesti Vantaa-Kerava hyvinvointialueeseen, mutta palvelee myös Keski-Uudenmaan hyvinvointialuetta.

Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyn tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen, torjuntaan varautuminen, valmiuksien parantaminen sekä vahinkojen vähentäminen. Pyrimme näihin tavoitteisiin valvontatehtävillä, neuvonta- ja asiantuntijapalveluilla, palontutkinnalla sekä turvallisuusviestinnällä ja koulutuksilla.

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelukokonaisuudessa oli 2023 aikana noin 38 htkk vaje, joka on aiheutunut henkilöstömuutoksista. Uuden henkilöstön rekrytointi sekä perehdytys on vaatinut merkittävää työpanosta lähijohtajilta. Loppuvuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana tehtävillä rekrytoinneilla pyritään saamaan henkilöresurssit kuntoon vuodelle 2024, mutta on tunnistettu, että uusien työntekijöiden vaatima perehdytys heikentää palvelutuotannon kykyä vastata tehtäviin.

Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan tehtävänä on hälytysten vastaanottaminen, väestön varoittaminen, uhkaavan onnettomuuden torjuminen, onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen, tulipalojen sammuttaminen, sekä vahinkojen rajoittaminen.

Henkilöstön saatavuus on ollut haasteellista. Vakinaiset virat on saatu täytettyä, mutta sijaisten osalta on haasteita saatavuudessa. Pelastustoiminnan palvelutason mukainen minimivalmius on kyetty ylläpitämään, mikä kuitenkin on edellyttänyt ylitöitä ja henkilöstön joustavuutta. Uusien henkilöiden perehdytys on vaatinut suurta työpanosta. Loppuvuodesta mm. palomestariesurssissa oli 1,5 henkilön vaje.

Varautuminen

Pelastuslaitos tekee varautumisen yhteistyötä ja tukee alueen kuntien varautumistoimintaa suunnittelun johtoryhmien kautta. Pelastuslaitoksen toimialueen kuntien, hyvinvointialueiden ja pelastuslaitoksen yhteinen turvallisuus- ja varautumisfoorumi on kokoontunut säännöllisesti. Foorumin tehtävänä on kehittää toimijoiden välistä häiriötilanteisiin sekä väestönsuojeluun liittyvää yhteistyötä.

Pelastuslaitos on osallistunut Uudenmaan pelastuslaitosten yhteiseen HIKLU-varautumistoiminnan työryhmän toimintaan. Turvallisuuspoliittisen tilanteen takia ryhmän toiminnan painopisteenä on ollut väestönsuojeluun varautuminen.

Pelastuslaitos on tehostanut varautumis- ja suojautumistoimenpiteitä. Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi paloasemien sähkövarmuutta on parannettu. Menettelyt sähköhäiriötilanteiden varalta on tarkistettu alueen sähköverkkoyhtiöiden kanssa. Myös polttoaineiden saatavuus on varmistettu. Paloasemien työvuorojen väestönsuojelukoulutus on aloitettu. Myös säteilytilanneohjeet on päivitetty ja mittausvälineet tarkastettu.

Pelastuslaitos on ylläpitänyt suunnitelmaa väestöhälytintjärjestelmän kehittämisestä alueen riskianalyysin perustuen. Uusien hälyttimien hankinta ja olemassa olevien hälyttimien ylläpito toteutetaan kehittämissuunnitelman mukaisesti. Varautumisen toimintayksikkö on ollut väestöhälyttimien ja säteilymittausvälineiden osalta kehittämässä Spotilla-materiaalinhallintajärjestelmää.

Kuntien ja hyvinvointialueiden häiriötilanneilmoitusten Secapp-viestiryhmät on pidetty ajan tasalla.

Varautumisen toimintayksikkö on toteuttanut HIKLU-alueen uusien palotarkastajien varautumisen ja väestönsuojelun perehdytyskoulutuksen. Pelastuslaitos on myös järjestänyt Pornaisten kunnan johdolle häiriötilanneharjoituksen. Harjoituksen skenaariona oli tulipalo yhtenäiskoulussa.

Pelastuslaitos osallistui Uusimaa23 valmiusharjoitukseen 28.-30.11.2023 yhteistoiminnassa alueen kuntien sekä hyvinvointialueiden kanssa. Harjoituksen painopisteenä olivat väestönsiirtoihin liittyvät toimenpiteet.

Pelastustoimialueen evakuointisuunnitelman laadinta on käynnistetty pelastuslaitoksen johdolla. Laadintaan osallistuvat alueen kunnat sekä yhteistyöviranomaiset. Varautumisen toimintayksikkö on huolehtinut sodan ajan ajoneuvovarausten tekemisestä yhteistyössä tukipalveluiden kanssa.

Ensihoitopalvelu

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalvelua sekä ensivastetoimintaa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella aloitti 1.1.2023 kaksi uutta ensihoitoyksikköä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella, Vantaalla, Havukosken paloasemalla aloitti toimintansa jatkuvasti valmiudessa oleva EKV6233, joka siirtyi Tikkurilan valmiusasemalle sen valmistuttua. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella Järvenpäässä aloitti väliaikaistiloissa toimintansa painopisteyksikkö EKV7272, joka siirtyi huhtikuussa

Järvenpään paloasemalle uuden Järvenpään ensihoitoaseman valmistuttua. Vuoden 2023 loppuessa ensihoidon operatiivisissa tehtävissä työskenteli 146 henkilöä, kun kesälomakauden loppuessa henkilöstöä oli ollut 178. Ensihoidon operatiivisessa työssä olevien henkilöiden määrä lisäys kesälomakauden ajaksi pysyi suurin piirtein saman suureisena kuin aiempina vuosina. Henkilöstöresurssien lisäyksellä vahvistettiin ensihoidon lomakauden henkilöstöresursseja sekä paikattiin pelastuspuolen rekrytointivajetta miehittämällä koko kesän ajan neljän ambulanssin palomiesten paikkoja aikavälillä 2.5.-30.9.2023. Resurssimittaus oli riittävä, eikä merkittäviä valmiuspikkeuksia päässyt syntymään seuranta-ajalla. Maaliskuun aikana saatiin myös sovittua paikallisesti pelastuslaitoksen ensihoitajien työaikakokonaisuus aluehallintoviraston poikkeuslupapäätöksen mahdollistamalla tavalla säännöllisesti työajasta siten, että säännöllinen työaika on keskimäärin 42 tuntia viikossa tasoittumisjakson ollessa 52 viikkoa, kuten aiemminkin.

Ensihoidon tavoittamisviiveessä jäädään HUS:n asettamasta tavoitteesta. Ensihoidon tehtävissä tavoittamisviive oli VaKe-alueella 90 %:ssa A-kiireellisyysluokan tehtäviä 11:14 (mm:ss) ja B-kiireellisyysluokan tehtäviä 12:24 (mm:ss). KEU-alueella (lukuissa mukana 4 HUSin yksikköä) ensihoitoyksiköiden 90 %:n tavoittamisviive oli A-kiireellisyysluokan tehtävissä 09:25 (mm:ss) ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä 10:52 (mm:ss). (A-tehtävissä 90 % tehtävistä tulisi saavuttaa 9 minuutissa ja B-tehtävissä 90 % tehtävistä tulisi saavuttaa 10 minuutissa.)

Kiinteistöt

Mäntsälän paloasemalla on sisäilmaongelmia, jonka takia siellä ei voi työskennellä 24/7. Paloaseman etupihalle rakennettiin n. 180 m² paviljonki, johon sijoittuvat toimistot sekä valmius- ja oleskelutilat vakinaiselle henkilöstölle. Paviljonki valmistui kesällä 2022. Rakentamista jatkettiin keväällä 2023 siten, että lisätilaan 152 m² saatiin kuntosali sekä sosiaalitalat. Rakennus valmistui 5/2023.

Hyvinkään paloaseman ilmastointiremonttia jatkettiin laajentamalla sitä toimistuhuoneisiin. Ilmastointiremontti valmistui 5/2023. Muille paloasemille on alkuvuoden aikana tehty myös pieniä korjaustoimenpiteitä.

Tikkurilan valmiusasema sai rakennusluvan kesäkuun alussa ja rakennustyöt ovat alkaneet. Tikkurilan valmiusasema valmistuu kesän 2024 loppupuolella. Hakunilan valmiusaseman suunnittelutyöt ovat alkaneet.

Hankkeet

Vuonna 2023 hyvinvointialueella oli toteutuksessa Sosiaali- ja terveysministeriön Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman valtionavustuksella *Keski-Uudenmaan sote-keskus* -hanke, jolle oli myönnetty rahoitusta vuosille 2020–2023.

Sotekeskushankkeen kuudessa toimenpidekokonaisuudessa kehitettiin sujuvia palvelupolkuja ja -ketjuja, varhaista tukea ja ennaltaehkäiseviä palveluja perheille, mielen hyvinvointia ja päihteiden liikakäyttöä ehkäiseviä palveluja, palveluintegraatiota sekä vaikuttavuuden johtamista hyvinvointialueella. Sotekeskushankkeen kokonaiskustannusarvio oli n. 4,6 miljoonaa euroa, josta toteutui n. 3,7 miljoonaa.

Lisäksi muilla valtionavustuspäätöksillä käynnissä oli *Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille* -hanke sekä *Asunnottomuutta vähentävien sote-palvelujen kehittämishanke Nestori*. Tiiviisti sotekeskushankkeen yhteydessä toimivaa kotona asumisen hanketta toteutettiin vuosina 2022-2023 ja sen kustannusarvio oli n. miljoona euroa, josta toteutui n. 700 000 e. Kotona asumisen hankkeen toimenpiteissä kehitettiin varhaisen tuen monipuolisia palveluja, arkea tukevia teknologioita sekä henkilöstön riittävyttä ja iäkkäiden laadukkaita palveluja. Nestori-hankkeen kokonaiskustannusarvio oli n. 862 000 e.

Sotekeskus- ja kotona asumisen hankkeiden kustannuksiin ei käytetty Keusoten omaa rahoitusta ja Nestori-hankkeen 20 % omarahoitusosuus katettiin työpanoksen siirtoina. Päättäneissä hankkeissa edistetty kehittämistyö jatkuu monilta osin Kestävä kasvu -hankkeessa (RRP), hyvinvointialueen lisärahoituksella rahoitetuissa toimenpiteissä tai osana Keusoten omaa kehittämistyötä.

Vuoden 2023 alusta alkaneelle EU:n kertaluontoisen elpymisvälineen rahoittamalle Suomen Kestävän kasvun ohjelman toisen vaiheen hankkeelle, eli tutummin RRP-hankkeelle, on myönnetty rahoitusta 11,2 miljoonaa euroa. Keski-Uudenmaan hankkeen päätavoite on vaikuttavuusperusteisen järjestämisen ja palvelutuotannon ohjaamisen kehittäminen. RRP-hanketta toteutetaan 16 työpaketissa ja sen toteutusaika on vuoden 2025 loppuun asti. RRP-hankkeen tavoitteet ja toiminnot linkittyvät tiiviisti hyvinvointialueen strategiaan ja hyvinvointialueohjelman toteuttamiseen.

Vuonna 2022 myönnettyä rahoitusta hyvinvointialueen ICT-valmisteluun oli käytettävissä 1,9M€ vuodelle 2023. Tämä kohdistui välttämättömiin hyvinvointialueen perustamiseen liittyviin ICT-muutoksiin, joita vuoden 2023 aikana oli vielä HR-muutosten, talousjärjestelmä uudistuksen sekä APTJ-käyttöön oton loppuunsaattaminen. ICT-muutosrahoitus käytettiin kokonaisuudessaan 30.6.2023 mennessä.

Vuoden 2023 lopussa Keusote sai uusia hankerahoituspäätöksiä osatoteuttajana HUS:n toteuttamassa Kestävän kasvun ohjelman kolmannesta vaiheesta rahoitettavaan SOTEPALA-tutkimushankkeeseen, osatoteuttajana maahanmuuttajien toimijuuteen liittyen THL:n toteuttamaan hankkeeseen, valtion tutkimusrahoituksella rahoitettavaan OVAT-tutkimukseen, sekä kuntoutuksen työnjakopilottiin. SOTEPALA-tutkimushanke liittyy

sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kohdentumiseen kouluikäisillä lapsilla ja OVAT-tutkimus asiakas- ja potilasturvallisuuteen, osallisuuteen ja kommunikaatioon haavoittuvien asiakasryhmien hoidon ja palvelun toteuttamisessa hyvinvointialueella, esimerkkinä lääkehoito. Uudet hankkeet alkavat vuonna 2024.

Pääsääntöisesti kaikki ulkoisesti rahoitetut hankkeet ovat edenneet hankesuunnitelmien mukaisesti ja niistä raportoidaan säännöllisesti rahoittajille.

Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMAOSA	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama, %
Toimintatuotot	54 206 418	44 608 766	98 815 184	104 801 371	5 986 187	6,1%
Myyntituotot	13 027 946	194 815	13 222 761	10 635 471	-2 587 290	-19,6%
Maksutuotot	36 666 902	-1 038 204	35 628 698	43 026 549	7 397 852	20,8%
Tuet ja avustukset	1 765 000	5 277 163	7 042 163	11 092 511	4 050 348	57,5%
Muut toimintatuotot	2 746 570	40 174 992	42 921 562	40 046 839	-2 874 723	-6,7%
Valmistus omaan käyttöön	1 995 785	104 329	2 100 114	2 202 125	102 011	4,9%
Toimintakulut	-854 589 197	-66 540 155	-921 129 353	-934 524 112	-13 394 759	1,5%
Henkilöstökulut	-249 935 373	-1 780 759	-251 716 131	-247 791 282	3 924 850	-1,6%
Palvelujen ostot	-520 424 834	-23 149 089	-543 573 923	-572 571 660	-28 997 738	5,3%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 802 647	-930 987	-20 733 634	-20 237 770	495 864	-2,4%
Avustukset	-22 699 840	0	-22 699 840	-17 027 345	5 672 495	-25,0%
Muut toimintakulut	-41 726 504	-40 679 320	-82 405 824	-76 896 054	5 509 770	-6,7%
Toimintakate	-798 386 995	-21 827 060	-820 214 055	-827 520 617	-7 306 562	0,9%
Valtion rahoitus	734 777 661	30 113 243	764 890 904	764 699 826	-191 078	-0,0%
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-90 000	0	-90 000	-178 799	-88 799	98,7%
Korkotuotot				12 827	12 827	
Muut rahoitustuotot	40 000	0	40 000	22 887	-17 113	-42,8%
Korkokulut	-80 000	0	-80 000	-152 681	-72 681	90,9%
Muut rahoituskulut	-50 000	0	-50 000	-61 832	-11 832	23,7%
Vuosikate	-63 699 334	8 286 183	-55 413 151	-62 999 589	-7 586 438	13,7%
Poistot ja arvonalentumiset	-2 045 807	-1 554 193	-3 600 000	-3 630 001	-30 001	0,8%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 045 807	-1 554 193	-3 600 000	-3 598 001	1 999	-0,1%
Arvonalentumiset				-32 000	-32 000	
Tilikauden tulos	-65 745 141	6 731 990	-59 013 151	-66 629 590	-7 616 439	12,9%
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-65 745 141	6 731 990	-59 013 151	-66 629 590	-7 616 439	12,9%

Valtion rahoitus	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	717 222 576	30 246 488	747 469 064	749 939 611	2 470 547
Pelastustoimen rahoitus	17 555 085	-133 245	17 421 840	14 760 215	-2 661 625
Lisärahoitus					
Yhteensä	734 777 661	30 113 243	764 890 904	764 699 826	-191 078

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä ovat valtionrahoitus sekä rahoitustuotot ja -kulut netto. Valtionrahoitus toteutui n. 0,2 Me pienempänä kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Alkuperäisessä talousarviossa valtionrahoitus perustui VM:n laskelmiin. Vuoden 2023 talousarviota valmisteltaessa tiedettiin, että rahoitusta tullaan korjaamaan vuoden aikana, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätökset valmistuvat. Talousarviomuutos perustui VM:n 10.10.2023 julkaisemaan rahoituslaskelmaan. Ministeriö julkaisi vielä marraskuun 2023 lopulla rahoituslaskelman, jossa vuoden 2023 rahoituksesta vähennettiin valtakunnan tasolla n. 7,12 Me. Vähennys perustui vanhuspalvelulain muutokseen, jonka mukaisesti iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisen hoidon 0,7 työntekijän henkilöstömitoituksen

siirtymäaikaa jatketaan 1.12.2023 sijasta 1.1.2028 saakka. Tämän vaikutus Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vuoden 2023 rahoitukseen oli n. 0,2 Me ja lopullinen vuoden 2023 rahoitus oli 764,7 Me.

Tuloslaskelmaosan alla on valtion rahoituksen erittely sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitukseen ja pelastustoimen rahoitukseen. TA 2023 ja MTA 2023 -sarakkeiden luvut perustuvat valtiovarainministeriön julkaisemissa rahoituslaskelmissa esitettyyn laskennalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitukseen. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen talousarviossa valtionrahoitusta ei kuitenkaan ole eroteltu, vaan rahoitus on esitetty yhtenä kokonaisuutena. Toteutumassa rahoitus on eroteltu valtion raportointivaatimusten mukaisesti erikseen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien ja pelastustoimen rahoitukseen. Koska valtion rahoitus on lähtökohtaisesti alimitoitettu vuoden 2023 kustannuksiin verrattuna, on sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rahoituksen välillä tehty tasausta eikä rahoitus ole suoraan valtion laskelmissa esitetyn laskennallisen rahoituksen mukainen. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien kustannukset ovat runsaat 98 % Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kustannuksista ja vastaavasti pelastustoimen kustannukset vajaat 2 % kokonaiskustannuksista, joten kokonaisrahoitus on kohdistettu samassa suhteessa näille tehtäville.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat lähes kaksinkertaisina budjetoituun verrattuna. Vuoden aikana jouduttiin käyttämään tilapäisrahoitusta maksuvalmiuden turvaamiseksi ja näistä kertyi korkokuluja merkittävästi enemmän kuin oli arvioitu.

Suunnitelman mukaiset poistot toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisina. Arvon alentumisiin kirjattiin Sosiaalitalo Oy:n osakkeet, 32.000 euroa, koska yhtiön toiminta päättyi 31.12.2023.

Tilikauden tulos oli -66,6 Me eli n. 7,6 Me heikompi kuin muutetussa talousarviossa arvioitiin.

Investointiosa

INVESTOINTIOSA	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama, %
Tietokoneohjelmistot	9 910 000		9 910 000	7 006 204	-2 903 796	-29,3 %
Muut pitkävaikutteiset menot			0	2 068 401	2 068 401	
Koneet ja kalusto	37 000		37 000	33 477	-3 523	-9,5 %
Osakkeet ja osuudet			0	74 000	74 000	
Yhteensä	9 947 000	0	9 947 000	9 182 082	-764 918	-7,7 %

Vuonna 2023 tietokoneohjelmistoihin investoitiin yhteensä n. 7,0 Me. Suurin yksittäinen hanke oli uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän kehitys, johon kohdistui n. 2,9 Me investointi. Tämän seurauksena luotiin hyvinvointialueelle yhtenäinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Lisäksi merkittäviä hankkeita olivat tietojohdamisen projektit, jotka loivat perustan tietojohdamiselle sekä järjestäjän että tuottajan näkökulmasta. Hallinnon

järjestelmien kehittämisen myötä yhtenäistettiin ja parannettiin käytössä olevia järjestelmiä. Delfoi Sote Plannerin käyttöönotto mahdollisti hyvinvointialueen tuotannonohjauksen optimoinnin. Henkilöturva- ja hoitajakutsujärjestelmien laajennuksien avulla korjattiin kriittisiä puutteita eri kiinteistöissä, joissa ratkaisut olivat puutteellisia. Käyttövaltuushallinnan automatisointi lisäsi resurssien saatavuutta ja tuki tunnusten hallinnan sujuvuutta. Itseilmoittautumisjärjestelmät yhtenäistettiin osana asiakas- ja potilastietojärjestelmän päivitystä.

Muissa pitkävaikutteisissa menoissa käytettiin yhteensä n. 2,1 Me. Näihin kuuluivat palvelunhallinnan kehittämishankkeet, jotka paransivat asiakaspalvelua ja tehostivat tukipalveluita, vanhojen asiakas- ja potilastietojen arkistointi arkistolain vaatimusten mukaan sekä projektien ja arkkitehtuurin toimintamallien kehittäminen kustannustehokkaan hanke- ja kehitysohjauksen tueksi.

Koneisiin ja kalustoon investoitiin n. 0,3 Me, kattaen palvelinpäivitykset ja infrastruktuuriin kohdistuvat muutokset. Lisäksi investoitiin kiinteistöjen turvatekniikan päivittämiseen.

Vuoden aikana osakkeisiin ja osuuksiin kirjattiin Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n osakkeiden osto 54.000 euroa, josta hyvinvointialuejohtaja on tehnyt päätöksen vuoden 2022 lopussa sekä Hyvil Oy:n osakemerkintä 20.000 euroa.

Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle myönnettiin lainanottovaltuutta 162,4 Me vuodelle 2023. Hyvinvointialue ei ottanut pitkäaikaista lainaa investointien tai investointeja vastaavien sopimusten rahoittamiseen vuonna 2023.

Lainanotto- valtuudet	Lainanotto- valtuus	Valtuudella käynnistettävät investoinnit	Valtuutta käytetty aiemmilla tilikausilla	Valtuutta käytetty tilikaudella	Valtuutta käyttämättä
Vuosi 2023	162 430 979 eur		0 eur	0 eur	162 430 979 eur

Rahoitusosa

RAHOITUSOSA	TA 2023	TA-muutokset	MTA 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama, %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-63 699 334	8 286 183	-55 413 151	-62 999 589	-7 586 438	13,7 %
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät				14 578 883	14 578 883	
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-9 947 000	0	-9 947 000	-9 182 082	764 918	-7,7 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien luovutustulot						
Toiminta ja investoinnit, netto	-73 646 334	8 286 183	-65 360 151	-57 602 788	7 757 363	-11,9 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys muille			0			
Antolainasaamisten vähennys muilta			0			
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 947 000		9 947 000	0	-9 947 000	-100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			0	0	0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	64 000 000		64 000 000	47 500 000	-16 500 000	-25,8 %
Oman pääoman muutokset			0			
Vaikutus maksuvalmiuteen	73 947 000	0	73 947 000	47 500 000	-26 447 000	-35,8 %

Tulorahoituksen korjauserät -kohdassa näkyvä 14,6 Me on HUSin alijäämän vuoksi kirjattu pakollinen varaus. Tieto tämän kirjaamisveloitteesta tuli talousarviomuutoksen käsittelyn jälkeen eikä tätä siten huomioitu talousarviomuutoksessa.

Vuoden 2023 talousarviossa arvioitiin, että investoinnit rahoitetaan pitkäaikaisella lainalla. Vuoden aikana ei kuitenkaan otettu pitkäaikaista lainaa. Lyhytaikaista lainaa otettiin maksuvalmiuden turvaamiseksi. Tilinpäätöshetkellä sitä oli käytössä 47,5 Me.

Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

1 000 eur	Sitovuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	TA-muutokset	MTA	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. TA	TA-muutokset	MTA	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Oma toiminta	N	572 745	57 079	629 824	628 259	-1 565	54 133	44 667	98 800	104 791	5 991
Erikoissairaanhoido	N	263 849	8 857	272 706	287 763	15 058	73	-58	15	10	-5
Pelastustoimi	N	16 000	500	16 500	16 300	-200			0		0
TULOSLASKELMAOSA											
Valtionrahoitus							734 778	30 113	764 891	764 700	-191
Rahoitustuotot- ja kulut	N	130	0	130	215	85	40	0	40	36	-4
<i>Korkotulot</i>							0		0	13	13
<i>Muut rahoitustulot</i>							40		40	23	-17
<i>Korkomenot</i>		80		80	153	73					
<i>Muut rahoitusmenot</i>		50		50	62	12					
<i>Satunnaiset erät</i>											
INVESTOINTIOSA											
Osakkeet ja osuudet	N	9 947	0	9 947	9 182	-765	0	0	0	0	0
<i>Koneet ja kalusto</i>		0		0	74	74					0
<i>Tietokoneohjelmistot</i>		37	0	37	33	-4					0
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>		9 910	0	9 910	7 006	-2 904					0
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>		0		0	2 068	2 068					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys				0					0		
Antolainasaamisten vähennys				0					0		
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				0			9 947		9 947	0	-9 947
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		0		0	0	0			0		
Lyhytaikaisten lainojen muutos				0	0	0	64 000		64 000	47 500	-16 500
Vaikutus maksuvalmiuteen		301	8 286	8 587	-24 682	-33 269			0		0
YHTEENSÄ		862 971	74 722	937 693	917 037	-20 656	862 971	74 722	937 693	917 037	-20 656

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	10 635 471,09	
Maksutuotot	43 026 549,24	
Tuet ja avustukset	11 092 511,29	7 996 608,21
Muut toimintatuotot	2 582 213,52	
Toimintatuotot	67 336 745,14	7 996 608,21
Valmistus omaan käyttöön	2 202 124,50	
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-194 709 497,35	-1 120 994,53
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-45 523 621,96	-80 870,35
Muut henkilösivukulut	-7 558 162,30	-15 006,01
Palvelujen ostot	-572 571 660,45	-6 446 101,95
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-20 237 770,42	-5 698,10
Avustukset	-17 027 345,23	-320 000,00
Muut toimintakulut	-39 431 428,55	-7 930,16
Toimintakulut	-897 059 486,26	-7 996 601,10
TOIMINTAKATE	-827 520 616,62	7,11
Valtionrahoitus	764 699 826,12	
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	12 827,44	
Muut rahoitustuotot	22 886,79	0,15
Korkokulut	-152 680,86	
Muut rahoituskulut	-61 831,89	-7,26
Rahoitustuotot ja -kulut	-178 798,52	-7,11
VUOSIKATE	-62 999 589,02	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 598 000,78	0,00
Arvonalentumiset	-32 000,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-3 630 000,78	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-66 629 589,80	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-66 629 589,80	0,00

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-62 999 589,02	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	14 578 883,34	
	-48 420 705,68	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 182 082,21	-3 276,00
	-9 182 082,21	-3 276,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-57 602 787,89	-3 276,00
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	47 500 000,00	
	47 500 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	348 022,63	-27 786,70
Saamisten muutos	-39 774 080,95	-3 606 255,15
Korottomien velkojen muutos	-2 884 944,28	65 501 604,59
	-42 311 002,60	61 867 562,74
Rahoituksen rahavirta	5 188 997,40	61 867 562,74
Rahavarojen muutos	-52 413 790,49	61 864 286,74
Rahavarat 31.12.	16 306 641,16	62 371 271,95
Rahavarat 1.1.	68 720 431,65	506 985,21
Rahavarojen muutos	-52 413 790,49	61 864 286,74

Tase

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	2 522 475,45	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 939 665,14	
Ennakkomaksut	6 403 064,16	
Aineettomat hyödykkeet	10 865 204,75	
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	250 010,15	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 496 020,91	
Aineelliset hyödykkeet	4 746 031,06	
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	52 928 099,97	9 786,00
<i>Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä</i>	<i>561 000,00</i>	
<i>Kuntayhtymäosuudet</i>	<i>48 390 850,07</i>	
<i>Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet</i>	<i>3 897 027,77</i>	
<i>Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset</i>	<i>79 222,13</i>	<i>9 786,00</i>
Sijoitukset	52 928 099,97	9 786,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	68 539 335,78	9 786,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	68,55	27 786,70
Muut toimeksiantojen varat	18 472 012,80	
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	18 472 081,35	27 786,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	8 433 638,00	
Lainasaamiset	30 970,36	
Muut saamiset	11 267 787,32	142 591,63
Siirtosaamiset	31 749 983,90	3 508 394,81
Lyhytaikaiset saamiset	51 482 379,58	3 650 986,44
Saamiset	51 482 379,58	3 650 986,44
Rahat ja pankkisaamiset	16 306 641,16	62 371 271,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT	67 789 020,74	66 022 258,39
VASTAAVAA	<u>154 800 437,87</u>	<u>66 059 831,09</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	42 178 582,06	
Tilikauden yli-/alijäämä	-66 629 589,80	
OMA PÄÄOMA	-24 451 007,74	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	14 578 883,34	
PAKOLLISET VARAUKSET	14 578 883,34	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut toimeksiantojen pääomat	18 792 317,28	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	18 792 317,28	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	47 500 000,00	
Saadut ennakot	8 793 176,89	
Ostovelat	44 089 242,10	1 308 653,28
Muut velat	20 571 416,26	35 590,64
Siirtovelat	24 926 409,74	64 715 587,17
Lyhytaikainen vieras pääoma	145 880 244,99	66 059 831,09
VIERAS PÄÄOMA	145 880 244,99	66 059 831,09
VASTATTAVAA	<u>154 800 437,87</u>	<u>66 059 831,09</u>

Konsernituloslaskelma

	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	395 273 741,51
Toimintakulut	-1 205 193 420,85
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	469 301,06
TOIMINTAKATE	-809 450 378,28
Valtionrahoitus	764 699 826,12
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	665 494,11
Muut rahoitustuotot	93 758,01
Korkokulut	-1 619 895,10
Muut rahoituskulut	-93 016,91
Rahoitustuotot ja -kulut	-953 659,88
VUOSIKATE	-45 704 212,04
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-18 835 432,71
Arvonalentumiset	-14 239,60
Poistot ja arvonalentumiset	-18 849 672,31
Satunnaiset erät	
Satunnaiset kulut	-216 497,55
Satunnaiset erät	-216 497,55
TILIKAUDEN TULOS	-64 770 381,90
Tilikauden verot	-11 986,93
Laskennalliset verot	-19 964,65
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-55 140,97
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-64 857 474,44

Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-45 704 212,04
Satunnaiset erät	-216 497,55
Tilikauden verot	-11 986,93
Tulorahoituksen korjauserät	-848 883,86
Tulorahoituksen korjauserät	-376 392,86
Pakolliset varaukset	-472 491,00
	-46 781 580,37
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-38 843 637,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin	65 214,50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200 047,02
	-38 578 375,92
Toiminnan ja investointien rahavirta	-85 359 956,30
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 726 333,92
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 703 308,63
Lyhytaikaisten lainojen muutos	47 500 000,00
	62 523 025,29
Oman pääoman muutokset	-121 743,16
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	348 022,63
Vaihto-omaisuuden muutos	437 426,86
Saamisten muutos	-24 833 781,84
Korottomien velkojen muutos	-4 143 792,61
	-28 192 124,96
Rahoituksen rahavirta	34 209 157,17
Rahavarojen muutos	-51 150 799,13
Rahavarat 31.12.	33 908 602,17
Rahavarat 1.1.	85 110 705,60
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-51 304,30
Rahavarojen muutos	51 150 799,13

Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	7 046 467,55
Konserniliikearvo	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	5 809 966,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	6 403 064,16
Aineettomat hyödykkeet	19 259 498,43
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	1 855 280,75
Rakennukset	126 176 378,35
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 882 030,07
Koneet ja kalusto	18 102 632,30
Muut aineelliset hyödykkeet	617 378,08
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 613 654,44
Aineelliset hyödykkeet	187 247 354,00
Sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	9 712 309,12
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	2 129 247,97
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00
Muut lainasaamiset	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	218 358 945,47
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
Valtion toimeksiannot	68,55
Lahjoitusrahastojen varat	1 011 786,54
Muut toimeksiantojen varat	18 472 012,80
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	19 483 867,89
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	4 999 083,37
Vaihto-omaisuus	4 999 083,37
Saamiset	
Pitkäaikaiset saamiset	
Muut saamiset	14 021,40
Pitkäaikaiset saamiset	14 021,40
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	21 126 894,36
Lainasaamiset	30 970,36
Muut saamiset	15 886 952,28
Siirtosaamiset	35 172 694,48
Lyhytaikaiset saamiset	72 217 511,48
Saamiset	72 231 532,88
Rahat ja pankkisaamiset	33 908 602,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT	111 139 218,43
VASTAAVAA	<u>348 982 031,78</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023
OMA PÄÄOMA	
Peruspääoma	42 178 582,06
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-2 031 720,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-64 857 474,44
OMA PÄÄOMA	-24 710 612,38
VÄHEMMISTÖOSUUDET	321 849,49
PAKOLLISET VARAUKSET	
Eläkevaraukset	63 407,83
Muut pakolliset varaukset	4 764 643,26
PAKOLLISET VARAUKSET	4 828 051,10
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
Valtion toimeksiannot	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 011 786,54
Muut toimeksiantojen pääomat	18 792 317,28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	19 804 103,82
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen vieras pääoma	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	121 729 625,10
Saadut ennakot	170,76
Ostovelat	351 686,18
Laskennalliset verovelat	222 961,48
Pitkäaikainen vieras pääoma	122 304 443,52
Lyhytaikainen vieras pääoma	
Joukkovelkakirjalainat	47 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 467 897,26
Saadut ennakot	15 491 777,32
Ostovelat	67 481 308,19
Muut velat	26 978 463,55
Siirtovelat	64 514 749,92
Lyhytaikainen vieras pääoma	226 434 196,25
VIERAS PÄÄOMA	348 738 639,76
VASTATTAVAA	<u>348 982 031,78</u>

8. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aluevaltuuston 24.11.2022 § 72 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Saamiset

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta tai kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

Palvelutoiminta alkoi hyvinvointialueella 1.1.2023. Vuonna 2022 hyvinvointialueen toiminta oli valmistelemaa eivätkä vuodet 2022 ja 2023 ole siten vertailukelpoisia.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätöksessä on huomioitava, että Maakuntien tilakeskus Oy:n tilinpäätös on ollut tilintarkastamaton ja Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n tilinpäätös on ollut luonnosversio.

Konsernitilinpäätöksessä ei esitellä vertailutietoja vuodelta 2022, koska konserni on muodostunut vasta vuoden 2023 alusta lähtien.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Sosiaali- ja terveyspalvelut	382 865 733,57		54 992 507,76	
Pelastustoimi	0,00		0,00	
Yleishallinto ja muut palvelut	12 408 007,94		12 344 237,38	7 996 608,21
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>395 273 741,51</i>		<i>67 336 745,14</i>	<i>7 996 608,21</i>

7. Valtion rahoitus eriteltynä

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	749 939 611,19		749 939 611,19	
Pelastustoimen tehtävien rahoitus	14 760 214,93		14 760 214,93	
Lisärahoitus	0,00		0,00	
<i>Valtion rahoitus yhteensä</i>	<i>764 699 826,12</i>		<i>764 699 826,12</i>	<i>0,00</i>

8. Palvelujen ostojen erittely

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	428 806 572,41		457 993 478,57	6 446 101,95
Muiden palvelujen ostot	164 891 819,21		114 578 181,88	
<i>Hyvinvointialueen palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>593 698 391,62</i>		<i>572 571 660,45</i>	<i>6 446 101,95</i>

9. Valtuustoryhmille annetut tuet

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
Uudenmaan Vasemmistoliitty ry	28 228,61	
Uudenmaan Vihreät ry	24 000,00	20 000,00
Perussuomalaisten Uudenmaan piiri ry	60 000,00	50 000,00
Uudenmaan Kokoomus r.y.	108 000,00	90 000,00
Uudenmaan Sosialidemokraatit ry	67 668,22	80 000,00
Keskustan Uudenmaan piiri ry	23 481,25	50 000,00
Suomen Kristillisdemokraattien Uudenmaan piiri ry		10 000,00
Nurmijärven Valta Kuuluu Kansalle ry	5 707,14	5 000,00
Tuusulan puolesta ry	14 000,00	15 000,00
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>331 085,22</i>	<i>320 000,00</i>

10. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa, joka on hyväksytty aluevaltuustossa 24.11.2022 § 72. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

KÄYTTÖOMAISUUDEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

PYSYVÄT VASTAAVAT	POISTOTAPA	POISTOAIKA VUOTTA
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	tasapoisto	2 – 5
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 – 20
Liikearvo	tasapoisto	2 – 5
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 – 5
Osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja)	tasapoisto	2 – 50
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseränmenot	tasapoisto	5 – 10
Muut	tasapoisto	2 – 10
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 – 50
Talousrakennukset	tasapoisto	10 – 20
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 – 30
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 – 50
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	tasapoisto	4 – 7
Liikkuvat työkonet	tasapoisto	5 – 10
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	5 – 15
ATK-laitteet	tasapoisto	3 – 5
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 – 5
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

11. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	71 797,23		0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00		0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-8 389,40		0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	63 407,83		0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	5 245 602,83		0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	98 129,70		14 578 883,34	0,00
Vähennykset tilikaudella	-579 089,28		0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	4 764 643,26		14 578 883,34	0,00

12. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot sekä satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Rakennusten luovutusvoitot	86 036,87		0,00	0,00
Muut myyntivoitot	37 552,48			
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>123 589,35</i>		<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset kulut				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	216 497,55		0,00	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>216 497,55</i>		<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Tasetta koskevat liitetiedot

16. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineettomat hyödykkeet

Hyvinvointialue	Aineettomat oikeudet	Tietokoneohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	23 934,03	42 769,15	5 228 976,40	0,00	5 295 679,58
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	2 541 874,20	129 666,85	6 403 064,16	9 074 605,21
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	9 216,77	0,00	9 216,77
Tilikauden poisto	-5 983,35	-80 118,58	-3 428 194,88	0,00	-3 514 296,81
Poistamaton hankintameno 31.12.	17 950,68	2 504 524,77	1 939 665,14	6 403 064,16	10 865 204,75
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 950,68	2 504 524,77	1 939 665,14	6 403 064,16	10 865 204,75
Olennaiset lisäpoistot					
Erittely olennaisista lisäpoistoista					0,00

Aineelliset hyödykkeet

Hyvinvointialue	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	158 052,61	0,00	4 627 422,19	4 785 474,80
Lisäykset tilikauden aikana	31 001,24	0,00	22 475,76	53 477,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	144 660,27	0,00	-153 877,04	-9 216,77
Tilikauden poisto	-83 703,97	0,00	0,00	-83 703,97
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot				0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	250 010,15	0,00	4 496 020,91	4 746 031,06
Kirjanpitoarvo 31.12.	250 010,15	0,00	4 496 020,91	4 746 031,06
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				0,00

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023		2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Muut maa- ja vesialueet	1 855 280,75		0,00	0,00
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>1 855 280,75</i>		<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Hyvinvointialue	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisö-yhteisöt	Hyvinvointiyhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	561 000,00	3 917 027,77	48 390 850,07	57 222,13	52 926 099,97
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	54 000,00	54 000,00
Hankintameno 31.12.	561 000,00	3 917 027,77	48 390 850,07	111 222,13	52 980 099,97
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	-32 000,00	-32 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	561 000,00	3 917 027,77	48 390 850,07	79 222,13	52 948 099,97

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Hyvinvointialue	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset hyvinvointiyhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

17.-20. Omistukset tytäryhteisöissä, hyvinvointiyhtymissä, osakkuusyhteisöissä ja yhteisessä määräysvallassa olevissa yhtiöissä

Nimi	Y-tunnus	Hyvinvointialueen omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Hyvinvointialuekonsernin		
				osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
Uudenmaan työterveys Oy	2791263-2	69,09	69,09	194 877,27	271 482,81	54 112,65
Hyvinvointiyhtymät						
HUS-Yhtymä	1567535-0	12,33	12,33	34 386 372,52	203 517 812,16	-13 270 046,66
Osakkuusyhteisöt						
Uudenmaan Vammaispalvelut Oy	1765939-7	20,38	20,38	2 363 009,91	2 363 009,91	-16 176,20
Yhteisessä määräysvallassa olevat yhtiöt						
Oy Apotti Ab	2699989-5	2,26	7,61	2 416 618,13	18 140 884,15	0,00
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy	3324881-1	4,16	4,16	23 398,07	32 128,53	13 414,07
DigiFinland Oy	2859355-7	2,89	2,89	423 817,73	136 043,36	3 031,43
Maakuntien tilakeskus Oy	2809806-2	2,44	2,44	61 009,64	32 219,75	11 418,86

21. Saamisten erittely

	Hyvinvointialue			
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00		
Lainasaamiset	0,00	0,00		
Muut saamiset	0,00	0,00		
Siirtosaamiset	0,00	0,00		
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>		
Saamiset hyvinvointiyhtymiltä, joissa hyvinvointialue on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	50 881,05		
Lainasaamiset	0,00	0,00		
Muut saamiset	0,00	0,00		
Siirtosaamiset	0,00	22 664,49		
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>73 545,54</i>		
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00		
Lainasaamiset	0,00	0,00		
Muut saamiset	0,00	0,00		
Siirtosaamiset	0,00	0,00		
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>		
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>73 545,54</i>		

22. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Kelan korvaus työterveyshuollosta	1 812 128,90		1 175 000,00	
Valtion tuet ja avustukset	5 142 472,05		5 142 472,05	3 491 994,81
EU-tuet ja -avustukset	35 374,97		0,00	
Muut siirtosaamiset	28 182 718,56		24 586 285,45	16 400,00
<i>Yhteensä</i>	<i>35 172 694,48</i>		<i>30 903 757,50</i>	<i>3 508 394,81</i>

23. Oman pääoman erittely

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	42 178 582,06		42 178 582,06	0,00
Peruspääoma 31.12.	42 178 582,06		42 178 582,06	0,00
Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma 1.1.	332,71		0,00	0,00
Muutos	-332,71		0,00	0,00
Vararahaston pääoma 31.12.	0,00		0,00	0,00
Rahastopääomat 1.1.	19,25		0,00	0,00
Muutos	-19,25		0,00	0,00
Rahastopääomat 31.12.	0,00		0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	0,00		0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-1 756 562,79		0,00	0,00
Muutos	-275 157,21		0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-2 031 720,00		0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-64 857 474,44		-66 629 589,80	0,00
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>-24 710 612,38</i>		<i>-24 451 007,74</i>	<i>0,00</i>
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät				
			Hyvinvointialue	
			2023	
Tilikauden yli-/alijäämä			-66 629 589,80	0,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>			<i>-66 629 589,80</i>	<i>0,00</i>

25. Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	121 729 625,10		0,00	
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		0,00	
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>121 729 625,10</i>		<i>0,00</i>	

26. Joukkovelkakirjalainat

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
JVK-lainat		
- korko 4,04 %, erääntyy 2.1.2024	15 000 000,00	
- korko 4,04 %, erääntyy 2.1.2024	22 500 000,00	
- korko 4,06 %, erääntyy 4.1.2024	10 000 000,00	
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>47 500 000,00</i>	<i>0,00</i>

27. Pakolliset varaukset

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	4 764 643,26		0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	63 407,83		0,00	0,00
Osuus Hyvinvointiyhtymän alijäämästä	0,00		14 578 883,34	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>4 828 051,10</i>		<i>14 578 883,34</i>	<i>0,00</i>

28. Vieras pääoma

	2023		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	121 729 625,10	51 967 897,26	0,00	47 500 000,00
Saadut ennakot	0,00	15 491 777,32	0,00	8 793 176,89
Ostovelat	351 686,18	67 481 308,19	0,00	44 089 242,10
Muut velat	222 961,48	26 978 463,55	0,00	20 571 416,26
Siirtovelat	0,00	64 514 749,92	0,00	24 926 409,74
<i>Yhteensä</i>	<i>122 304 272,76</i>	<i>226 434 196,25</i>	<i>0,00</i>	<i>145 880 244,99</i>

Velat hyvinvointiyhtymille, joissa hyvinvointialue on jäsenenä

Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	7 204 913,19	0,00	8 218 122,06
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	213 912,09	0,00	243 994,01
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>7 418 825,28</i>	<i>0,00</i>	<i>8 462 116,07</i>

30. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Tuloennakot			0,00	64 655 655,76
Jaksotetut henkilöstökulut	30 401 262,54		24 802 020,68	0,00
Lomapalkkajaksotukset	29 018 338,27		0,00	59 931,41
Korkojaksotukset	345 667,81		0,00	0,00
Muut siirtovelat	4 749 481,31		124 389,06	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>64 514 749,92</i>		<i>24 926 409,74</i>	<i>64 715 587,17</i>

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

31.-34. Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023	2022	2023	2022
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset			8 794 413,48	0,00
Yhteensä			8 794 413,48	0,00
Omistusyhteisöyhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	9 204,92		0,00	0,00
Yhteensä	9 204,92		0,00	0,00

35. Vuokravastuut

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2023		2023	
Toimitilojen vuokravastuut	149 411 334,35		89 954 631,14	0,00
Muut vuokravastuut	0,00		0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	149 411 334,35		89 954 631,14	0,00
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	35 579 181,36		25 636 034,60	
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	18 986 407,60		18 986 407,60	

Liitetietoyleisohjeen päivityksen 2019 vuoksi kaikkia vertailuvuoden tietoja ei ole saatavilla.

Leasingvastuut yhteensä	14 817 011,95		4 988 260,62	0,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	5 070 619,48		2 014 814,26	0,00
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				0,00
Yhteensä	164 228 346,30		94 942 891,76	0,00

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskeva liitetiedot

39. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
Hyvinvointialueen johto sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuus	370	4,2
Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue	1694	
Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelualue	983	
Terveyspalvelujen ja sairaanhoidon palvelualue	1246	
Yhteensä	4 293	4,2

40. Henkilöstökulut

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	247 791 281,61	1 216 870,89
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	2 202 124,50	
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>245 589 157,11</i>	<i>1 216 870,89</i>

41. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitettyt luottamushenkilömaksut

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
Keskustan Nurmijärven kunnallissjärjestö	881,10	
Järvenpää Plus ry	303,60	
Tuusulan puolesta ry	7 996,24	
Keskustan Uudenmaan Piiri ry	10 546,01	
Mäntsälän vasemmisto ry	36,00	
Perussuomalaisten Uudenmaan piiri	10 413,12	
Uudenmaan kokoomus ry	31 094,42	
Uudenmaan Sosialidemokraatit ry	46 499,46	
Uudemaan Vasemmistoliitto ry	8 287,66	
Uudenmaan Vihreät ry	13 573,47	
Suomen Kristillisdemokraatit Hyvinkää	68,85	
Mäntsälän kokoomus Ry	1 112,16	
Tuusulan Perussuomalaiset ry	47,00	
Nurmijärven Perussuomalaiset ry	72,00	
Suomen Kristillisdemokraatit Uudenmaan piiri	5 319,90	
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>136 250,99</i>	

Vuonna 2022 luottamustoimielinten palkkiot maksettiin Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän kautta, koska Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ollut käytössään palkanlaskentajärjestelmää. Palkkiot laskutettiin hyvinvointialueelta, mutta palkkioista perityt luottamushenkilömaksut tilitettiin Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän toimesta.

42. Tilintarkastajan palkkiot

	Hyvinvointialue	
	2023	2022
Tilintarkastusyhteisö KPMG OY AB		
Tilintarkastuspalkkiot	7 500,00	7 500,00
Tilintarkastajan lausunnot	36 685,64	
Tarkastuslautakunnan avustaminen	26 376,00	12 936,00
Muut palvelut	0,00	980,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>70 561,64</i>	<i>21 416,00</i>
Tilintarkastusyhteisö BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	18 051,44	
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan avustaminen	13 956,95	
Muut palvelut		
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>32 008,39</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilintarkastusyhteisöjen palkkiot yhteensä</i>	<i>102 570,03</i>	<i>21 416,00</i>

43, Intressitahot

Hyvinvointialuejohtajan johtajasopimus, aluehallitus 25.10.2022 § 78

Virkasuhteessa noudatetaan molemmin puolin yhden (1) kuukauden irtisanomisaikaa.

Mikäli aluehallitus ja hyvinvointialuejohtaja neuvoteltuaan päätyvät siihen, että on tarpeellista käynnistää luottamuspuolan tai muun viranhoitoa vaikeuttavan perustellun syyn vuoksi hyvinvointialuejohtajan irtisanomismenettelyn hyvinvointialuetta koskevan lain 47 §:n mukaisesti, voivat asianosaiset sopia hyvinvointialuejohtajan vapaaehtoisesta irtisanoutumisesta ennen em. menettelyn käynnistämistä.

Siinä tapauksessa, että hyvinvointialuejohtaja irtisanoutuu vapaaehtoisesti edellä sanotun mukaisesti, on hänellä oikeus saada 8 (kahdeksan) kuukauden varsinaista palkkaa vastaava erokorvaus, joka sisältää irtisanomisajan palkan.

Hyvinvointialuejohtajalla ei ole työntekovelvollisuutta irtisanoutumisajalla silloin, kun hän irtisanoutuu itse edellä mainitussa tilanteessa. Edellä mainittua ei sovelleta tilanteeseen, jossa hyvinvointialuejohtajan virkasuhde päättyy koeaikana.

Mikäli johtaja irtisanoutuu itse jostain muusta kuin edellä mainitusta yhteisesti todetusta syystä, hänellä ei ole oikeutta erilliseen 8 kuukauden erokorvaukseen.

Erokorvausta ei makseta, mikäli irtisanomismenettelyyn on olemassa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain tarkoittama viranhaltijasta johtuva syy virkasuhteen irtisanomiseen tai purkamiseen. Tällöin irtisanomisaika määräytyy virassa sovellettavan työehtosopimuksen määräysten mukaisesti.

9. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on hyväksynyt hyvinvointialueen tilinpäätöksen vuodelta 2023 ja siihen liittyvän ehdotuksen tilikauden tuloksen käsittelystä sekä varmentanut tilinpäätöksen aluevaltuustolle esittämistä varten.

Perttu Helinä
puheenjohtaja

Edry Tarja
1. varapuheenjohtaja

Rousu Sirkka
2. varapuheenjohtaja

Behm Kimmo

Kokko Annika

Lindberg Arto

Niinimäki Leni

Perälähti Henri

Pietilä Niina

Rainio Jaakko

Ravolainen-Rinne Heta

Räty Virpi

Salonen Jussi

Savela Olli

Tapiolinna Maiju

Tilvis Reijo

Vitikka-Koponen Pirja

Kariniemi-Örmälä Kristiina
vt. hyvinvointialuejohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilinpäätöksestä on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Hyvinkäällä / 2024

BDO Oy

Minna Ainasvuori
JHT, KHT